

NEPRIČAKOVANO SPOROČILO PEKINŠKEGA RADIA

Še ta mesec sovjetsko-kitajska pogajanja o ureditvi meje

Ugodni komentarji iz Moskve, kjer napovedujejo pogajanja na ravni pomočnikov zunanjih ministrov za 20. oktober - Osnovo razgovorov naj bi predstavljale obstoječe pogodbe

PEKING, 7. — Danes je pekinško radio objavilo vest, da je ljudska republika Kitajska predložila vladi Sovjetske zveze, da se prične pogajanja za rešitev sporov o meji. Kitajski radio je dejal, da ne obstaja noben razlog, da bi obe državi pričeli z novimi zaradi meje in da se lahko to vprašanje uredi z mirnimi sredstvi.

Radio se sklicuje na izjavo kitajske vlade, v kateri je rečeno, da sta kitajska in sovjetska vlada po vrsti razprav sklenili, da prične pogajanja o vprašanju kitajsko-sovjetskih mej. To vprašanje je zelo pomembno za narode obeh držav in za ves svet. Kitajska vlada upa, da bo sovjetska vlada sprejela resnično odkritosrčno stališče in da se bo zavedala odgovornosti, ki jih predstavlja to vprašanje.

To odlično vest o pričetku pogajanj pa v izjavi utemeljujejo z zelo obširnimi in podrobnimi orisom celotnega spora okrog meje, seveda s kitajskega zornega kota. Izrečno se omenja sestanek med Kosiginom in Cuenajem, ki je bil 11. septembra v Pekingu in da sta takrat oba državnika izmenljiva stališča o mejah, vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

V poročilu je rečeno, da sta upoštevala, da prihaja do stalnih incidentov na mejah in da je treba strogo spoštovati status quo in preprečiti podobne spopade, zaradi česar je Cuenaj predlagal, da naj se umaknejo oborožene sile obeh držav iz spornih področij. Pri tem pa je tudi dodal, da ostane v veljavi, da so sporna področja ona, ki so bila naznačena na geografskih kartah, ki so jih izmenjali na sovjetsko - kitajskih pogajanjih 1964. leta.

Vladni izjavi se nato sledijo: na dve noči, ki jih je Kitajska izročila SZ 18. septembra in 8. oktobra, 24. maja pa je pekinška vlada sporočila SZ, da je pripravljena pristati na obstoječe pogodbe, ki so bile sklenjene pod carističnim režimom, ki naj predstavljajo osnovo za razgovore. Ob tej priložnosti je kitajska vlada tudi predlagala, da naj se v prihodovni rešitev ohrani sedanje stanje in da naj se prepreči možnost oboroženih spopadov. Kitajci obžalujejo, da ta njih predlog ni našel želene podpore, da je krivica za napet položaj na mejah. Vladno poročilo zaključuje, da je smiselno kriviti Kitajsko, da bi hotela sprožiti atomsko vojno, da pa se po drugi strani ne bo ustresla groženji z vojno in z atomskimi napadi. Če pa bodo nekateri nepravoverni ljudje tako predmili, da bodo napadli, se bo dvignilo sedemsto milijonov Kitajcev, ki bodo z revolucionarnim bojem odgovorili na napadalo vojno.

Moskovski komentarji so zelo pozitivni in omenjajo, da je bil izbran sedež za pogajanja Pekin, kot to izhaja tudi iz kitajske vladne izjave. Kot datum pa se omenja 20. oktober in da bo sestanek na ravni pomočnikov zunanjih ministrov in da bo SZ na pogajanjih zastopal Kuznetsov. Tem pogajanjem se pripisuje izreden pomen, saj lahko predstavljajo odločilni preokret v odnosih med SZ in Kitajsko in lahko ustvarijo nov položaj pomirjenja, ali pa bi neuspeli.

PROCES ZARADI POŽIGA MOŠJE AL AQSA

Obtoženec Michael Rohan je danes priznal krivdo

JERUZALEM, 7. — V začetku današnje razprave proti avstralskemu državljanu Michaelu Rohanu, ki je obtožen, da je pretekle 8. avgusta zažgal mošje Al Aqsa, je odvetnik obtoženega ponovno presenetil sodišče in prisotno publiko. Tako ob otvoritvi razprave je izjavil, da njegov klient priznava, da je kriv vseh dejanj, ki so obtožujejo, da pa bo zagovarjal stališče, da je ta dejanja zakrivil v času, ko je bil umsko bolan in da zato ni vedel kaj dela. Kot smo že večkrat poročali je isti odvetnik ob otvoritvi procesa izjavil, da je njegov klient popolnoma nedolžen.

Izjava izraelskega odvetnika T. nika, ki zagovarja mladega Avstralcu, je svedra spravila celotno razpravo ponovno na zaželeni tir tatarskih oblast. Ne smemo pozabiti, da je požig mošje Al Aqsa povzročil ogorčenje v vsem islamskem svetu in je bil tudi povod za islamsko konferenco, ki je bila nedavno v Rabatu. Arabci in večinoma muslimani so obsojili izrael, da je namenoma zažgal eno največjih svetih muslimanov, po drugi strani pa je izrael to zanikal in nekaj dni po požigu je objavil vest, da so aretirali krivca požiga.

Med včerajšnjo razpravo so zaželeni tudi mladega Američana, kateremu je Rohan dan po požigu mošje izjavil, da je on zažgal mošje. Rohan je živel skupaj z Ar. thuram Jonesom v nekem kibucu,

Cuenaj

Kosigin

PRİČETEK ZASEDANJA CENTRALNEGA KOMITEJA PSI

De Martino za novo in odločnejšo socialno ter gospodarsko politiko

Tajnik PSI vztraja na novi vladni formuli in zavrača «omejevanje na levo» - PSI odločno podpira sedanje borbe sindikatov - V poslanski zbornici živahna razprava o «zapori najemnin»

RIM, 7. — Danes se je pričelo zasedanje centralnega komiteja PSI, na katerem je imel zanimivo poročilo tajnik stranke De Martino, ki je razvil glave osnovnih političnih vprašanj dokaj nova in pogumna stališča.

De Martino je prišel svoja izvajanja z ugotovitvijo, da je vladna kriza in tudi kriza v socialistični stranki v resnici odražala neuranovne gospodarski razvoj zadnjega desetletja, ki je ohranil velike zgodovinske razlike, ohranil centralistično in neukinčeno državo in predvsem ni prišlo do podreditve osebnih interesov interesom skupnosti. V tej zvezi je omenil razne

De Martino

konkretna primere šolstva, socialnih uslug in izrecno podčrtal podoben položaj delavcev.

Na tej osnovi je prišlo do razprave in do formule levega centra, ki je izšla iz širšega konteksta zahajev levice, pri čemer je sodelovala tudi leva opozicija. Vsi oni, ki se sedaj toliko čudijo in kriče o komunistih, pozabljajo, da gre za program, ki je predstavljati zahteve vse italijanske levice. Vendar pa se bili rezultati daleč od programskih obveznosti, zaradi česar je treba dati novo moč levemu centru, ali pa bo preživel. Socialisti niso nikoli pozabili, da bodo silili, ki obvladajo gospodarski sistem, odgovorile in tako je prišlo do krize 1963-65 zaradi izvoza kapitala in do inflacijsčnih pokolov, zaradi česar ostaja osnovno vprašanje stvarnih odnosov v družbi in njih raz. notežja.

V okviru velikega socialnega spopada mora PSI obnoviti svojo tradicionalno vlogo delavske stranke. Ni mogoče pristati na stališča, da morajo dobiti ostati na isti ravni in da se lahko znižujejo samo plače. V tej zvezi je tajnik

PSI omenil tudi sedanje sindikalne borbe in zahteve glede stanovanj, glede čez ter drugih pravic socialnih vprašanj.

V zunanji politiki je De Martino dejal, da PSI ne zastavlja vprašanja atlantskega zavezništva v njegovi obrambi in geografsko omejeni razlagi, da pa bi morala Italija več narediti za politiko po. iske razloge za razbičje v protikomunističnem boju, vsako pa, ki se kreta na tem terenu, najpo. stane instrument konservativizma, zaradi česar je postala tarča PSU ne samo PSI temveč vsa italijanska levica. PSU dobiva vlogo zavore in to objektivno desničarske zavore.

De Martino je orisal celotni razvoj sestavljanja nove enoborne demokristjanske vlade in ugotovil, da gre za začasno rešitev in da bo treba najti novo vladno rešitev.

Po mnenju tajnika PSI obstajajo naslednje rešitve: obnovitev štiristrankarske vlade, dvostrankarska vlada med KD in PSI, odnosno tristrankarska s sodelovanjem PRI. Med temi tremi rešitvami je prva težavna in malo verjetna, če bo PSU vztrajala na svojem stališču. Treba je iti izven okvira abstraktnih formul in pričeti z jasno razpravo o velikih vprašanjih politike reform, o gospodarstvu in o mednarodni politiki in na tej osnovi ugotoviti, kakšne možnosti obstajajo. KD bo morala pristati na to metodo in ne bo mogla ub. bežati jasnim odločitvam, da se ne bi odkrila na levi. Po drugi strani pa je De Martino podčrtal, da je možno sodelovanje med PSI in njenimi strankami. Dejstva in razvoj pa dokazujejo, da akcija PSU vedno bolj onemogoča obnovitev levega centra in je zato treba misliti na ustanovitev vlade v dvih.

Parada v Berlinu ob 20. obletnici ustanovitve NDR

BERLIN, 7. — Ob dvajseti obletnici ustanovitve Nemške demokristjanske republike je bila danes velika parada na Trgu Marxa - Engelsa v Berlinu. Na svečani tribuni so bili poleg Ulbrichta najvidnejši predstavniki držav varšavskega pakta: Brežnjev, Gomulka, Kadar, Husak, Živkov, medtem ko je Severni Vietnam zastopal Pham Van Dong. Vojško paradno je otvoril o. brambornik general Abrahm, odlopana vozila in protiletalska obramba. Parado so zaključile taktilne rakete. Nato je bil mimohod raznih mladinskih in drugih organizacij.

MOSKVA, 7. — V starosti 74 let je preminil akademik Viktor Vinogradov, ki je bil znan filolog in strokovnjak za slovanske jezike ter je med drugim vodil inso. skovski univerzi ter predsedoval komisiji, ki je bila zadolžena, da prouči reformo ruske pisave.

Italijo obišče predsednik akademije znanosti SZ

MOSKVA, 7. — Jutri odpotuje v Italijo predsednik akademije znanosti SZ Keldiš, ki je včeraj pod.

NOVE TEŽAVE V OKVIRU EVROPSKE GOSPODARSKE SKUPNOSTI

Prosto oblikovanje vrednosti marke spravilo v težave francoski frank

Predsednik republike Pompidou in minister za finance zanikata vesti o ponovnem razvrednotenju franka - Kompromis v Luksemburgu o nemški marki in zaščitnih ukrepih za nemške kmetijske pridelke

PARIZ, 7. — V pariških političnih krogih so se ponovno razširile vesti o novem razvrednotenju francoskega franka. Te vesti so izraz panike in negotovosti, ki je v zadnjih časih zajela francoske gospodarske in finančne kroge, zlasti od dneva, ko je nemška vlada sprostila vrednost marke na mednarodnem valutnem trgu. Govorice o ponovnem razvrednotenju franka so se baje razširile v najvišjih francoskih političnih krogih, kar je prisililo predsednika republike Pompidouja, da je danes formalno demantiral vesti o novem razvrednotenju. Pompidou je ob sprejemu članov urada predsedstva narodne skupščine izjavil, «da so te vesti popolnoma neosnovane».

V razgovoru s člani urada predsedstva je predsednik republike pokazal precejšnji optimizem glede gospodarskega razvoja v Franciji. Poudaril je, da Francija potrebuje «socialni mir», da mora vsa Francija delati in da je treba omejiti in nadzorovati naraščanje cen. Samo tako bo lahko uspel načrt o ozdravitvi gospodarstva.

Kjub optimizmu Pompidouja, je danes francoski frank v Parizu težito šibko kvotiral. Na prostem trgu je dolar dosegel 5,59 franka, kar je najvišja vrednost dolara v primerjavi s francoskim frankom po zadnjem razvrednotenju. Zato

finance D'Estaing, ki je poudaril, da bo «sedanja pariteta franka ohranjena še za daljši čas». Po drugi strani pa politični opazovalci ugotavljajo, da francoska vlada še ni bila kos naraščajoči inflaciji, ki preti, da bo spravila v nevarnost vladni načrt o ozdravitvi gospodarstva. V Parizu tudi poudarjajo, da težave franka ne tičijo samo v mednarodni monetarni zmedni, marveč nastajajo tudi zaradi stalnega naraščanja cen in nezadostnega povečanja proizvodnje.

Izključitve iz češkoslovaške partije

PRAGA, 6. — Centralni komitej KPČS je sporočil, da je celica skupni načrt o prepovedi stalne namestitve jedrskega in drugega uničevalnega orožja na moriskem dnu. Predstavnik Sovjetske zveze in ZDA so se razgovarjali več kot mesec dni preden so sestavili ta skupni predlog.

NA KONFERENCI O RAZOROŽITVI V ŽENEVI

Osnutek sporazuma SZ in ZDA o demilitarizaciji morskega dna

Osnutek predvideva prepoved namestitve stalnega jedrskega in drugega množičnega uničevalnega orožja na morskem dnu

ŽENEVA, 7. — Sovjetska zveza in ZDA sta danes predložili v pro. očetve konferenci za razorožitev skupni načrt o prepovedi stalne namestitve jedrskega in drugega uničevalnega orožja na moriskem dnu. Predstavnik Sovjetske zveze in ZDA so se razgovarjali več kot mesec dni preden so sestavili ta skupni predlog.

Osnutek sporazuma, ki sta ga dve jedrski velesili predložili na konferenci o razorožitvi, je sestavljen iz uvoda in šestih členov, ki določajo razne tehnične postopke o prepovedi namestitve jedrskega in množičnega uničevalnega orožja (kemenskega in biološkega) na moriskem dnu do 12 milj od obale. Sovjetski predstavnik Rožn je izjavil, da je osnutek sporazuma nekaj «preventivni ukrepi». Po mnenju sovjetskih in severnoameriških predstavnikov predstavlja osnutek kompromis, ki ne upošteva samo stališča dveh velesil, marveč tudi stališča in predloge ostalih udeležencev konference, hkrati pa predstavlja prvi korak za popolno demilitarizacijo morskega dna. Severnoameriški predstavnik Leonard je izjavil, da mora biti omejeno dno na razpolago izključno za mirne namene in za blaginjo vsega človeštva.

Kot sporočajo politični opazovalci v Ženevi, je načrt sporazuma

očiten kompromis med dvema velesilama. Po eni strani je sovjetska zveza odrekala zahtevi, po popolni demilitarizaciji morskega dna, po drugi pa so ZDA opustile zahtevo o omejitvi področja o demilitarizaciji samo na tri milje od obale. Glede nadzorstva o izvajanju tega načrta pa sta se sovjetska zveza in ZDA sporazumele, da bosta določili nadzorstvo na osnovi recipročnosti, kar pomeni, da bodo lahko nadzorovale izv. janje sporazuma samo države, ki so v stanju, da lahko namestijo stalno jedrsko orožje na moriskem dnu. Poleg tega predvideva osnutek sporazuma tudi kompromis glede tako imenovanih «zgodb. nih zalivov», oziroma tistih ocean. skih ali drugih morskih področij, ki jih nekatere države imajo za tradicionalna področja njihove suverenosti, čeprav ne spadajo v njihove teritorialne vode. Glede tega vprašanja sta se dve velesili dogovorili, da bosta zadevo prepuštili mednarodnemu pomorsko. mu pravu in ženevski konferenci, ki naj rešita to vprašanje. Pri tem gre predvsem za Hudsonov zaliv, za zaliv Vladivostoka in za Finski zaliv.

O načrtu sporazuma, ki sta ga sestavili Sovjetska zveza in ZDA, bodo v četrti razpravljali o skupnem zasedanju konference o razorožitvi v Ženevi, na kateri je zastopanih 25 držav, ki so pripravljene nadaljevati z razpravo o razorožitvi. Nekateri predstavniki v Ženevi so že kritizirali določene točke osnutka, zlasti pa tisti del, ki omogoča nadzorstvo nad demilitarizacijo morskega dna samo velikim silam, ki razpolagajo z j. drskim orožjem in vključuje male pomorske sile. Zlasti so ta del osnutka kritizirale neevropske države ter Italija, Holandska, Kanada in Romunija. Italija bo baje na prihodnji seji odbora predložila nekatere nasvete za bolj pravično rešitev vprašanja nadzorstva.

V Bonnu sestavljajo novo vlado

BONN, 7. — Po včerajšnjem sestanku med predstavniki zahodno-nemške socialdemokratske in liberalne stranke, na katerem so govorili o novi vladi, Brandt ni hotel ničesar povedati o sestavi prihodnje vlade. Po drugi strani pa je glavni tajnik socialdemokratske stranke Wischnewsky izjavil, da bodo imeli socialdemokrati v novi vladi 12 ministrov, liberalci pa tri ministre. Nova vlada bo torej imela 15 ministrov, štiri manj od sedanje vlade.

Predsednik republike Heinemann je danes sporočil predstavniku vlade Kiesingerju, da bo na osnovi pooblastil, ki jih ima, predlagal parlamentu 21. oktobra Willyja Brandta za novega predsednika vlade. Heinemann se je sinoči setal s Kiesingerjem, v petek pa je imel daljši razgovor z Brandtom in Scheilom, ki sta mu sporočila, da sta socialdemokratska in liberalna stranka dosegli sporazum o sestavi skupne vlade.

Kot poročajo iz Bonna, se bosta vodstvi «SPD» in «FDP» ponovno sestali prihodnji ponedeljek, da se dokončno dogovorita o razdelitvi ministrskih mest v novi vladi.

NADALJNJA ZAOŠTRITEV ENOTNIH SINDIKALNIH BORB

V Milanu je včeraj manifestiralo sto tisoč delavcev kovinarske stroke

Ni bilo najmanjšega incidenta - Skupno stališče CGIL, CISL in UIL glede svetovnega sindikalnega gibanja

MILAN, 7. — Na trgu pred milansko stolnico je bilo danes veličastno zborovanje kovinarjev, katerega so enotno organizirale vse tri sindikalne organizacije iz Milana in 100.000 delavcev. Ni bilo nobenega, niti najmanjšega incidenta, ker so bili delavci disciplinirani in ker se je ponovno pojavila njih lastna sindikalna straža, ki je imela rdeče trakove z napisom: «CGIL, CISL, UIL - Milano» in seveda ni bilo policije.

Manifestacija so priredili v okviru pokrajinske stavke, ki se je pričela ob 8.30. Na trg so prispele delavci v devetih povorkah iz vseh mestnih predelov. Na stotine delavcev je nosilo rdeče zastave in napis. Velika večina trgovin (in tudi luksuznih trgovin v znani milanski pasazi) je ostalo odprti. Med raznimi manifesti so bili tudi: «Manj denarja v šolce, več denarja delavcem», «Artikularna pogajanja niso napredaj», «Gospodari - dopolnilnih pogodb se ne dotaknite, hočemo višje plače, 40-urni delovni teden, pravice in ena. kosti».

Za UILM je govoril Donelli, za FOM Breschi in za FIM Rota, ki so podčrtali, da so delavci trdno odločeni, da bodo borbo zavajali čili z zmogovitim koncem. Zagoto

vili so, da bodo vodili sindikalno borbo na tak način, kot je to prav delavcem ne pa kot bi bilo všeč delodajalcem. Nič se ne sme niti dotakniti pravice do stavke, ki so si jo delavci izvojevali 25. aprila 1945. Podčrtano je tudi bilo, da predstavlja ta manifestacija prvi odgovor na stališče, ki ga je včeraj sprejela milanska Confindu.

Med manifestacijo je bil od 9. ure promet ustavljen od nekaj minut po dvanajsti uri, ki so se delavci mirno razšli.

V Milanu so bili ob tej priložnosti prisotni vsedravniki tajniki vseh treh sindikalnih organizacij kovinarjev, ki so obravnavali zadnja stališča delodajalcev in ugotovili, da še vedno vztrajajo na negativnem stališču glede dopolnilnih delovnih pogodb, ko gre za vprašanje, ki ne more biti v razpravi. Delodajalci sicer trde, da so pripravljeni na pogajanja, vendar pa istočasno tudi pravijo, da so glede sindikalnih zahtev o pla. čah, delovnem urniku in o sindikalnih pravicah stališča zelo daleč. Sindikati so podčrtali, da je mogoče govoriti o pogajanjih, ko se bo lahko stvarno obravnavalo sindikalne zahteve in priznalo delavce, da zastre borbe in da pri.

CGIL, CISL in UIL so potrdile stavko ENEL, ki bo 9. in 10. oktobra, do se rešijo vprašanja socialnega zavarovanja.

VESTI IZ SLOVENIJE

PREDSEDNIK ZIS MITJA RIBIČIČ OBISKAL PODJETJE «SLOVENIJALE»

Sestanek s predsedniki republiških IS - V Ljubljani se je začela mednarodna razstava «Sodobna elektronika»

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 7. — Med svojim bivanjem v Sloveniji je predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič danes v spremstvu predsednika republiškega izvršnega sveta Staneta Kavčiča in drugih osebnosti obiskal ljubljansko podjetje «Slovenijale». Generalni direktor te delovne organizacije Anton Petkovšek je orisal predstavitelju zveznega izvršnega sveta poslovanje tega delovnega kolektiva, ki ustvarja 1,2 milijardi novih dinarjev trgovinskega prometa, 120 milijonov novih dinarjev vrednosti proizvodnje in svojih tovarnih in 100 milijonov novih dinarjev v prodaji v lastnih poslovalnicah po svetu. Skupno dosega podjetje 35 milijonov dolarjev izvoza ki je usmerjen takorekno v celoti na konveribilna področja predvsem v Severno Ameriko, Italijo, Francijo, Zah. Nemčijo, itd. S svojimi izdelki in prizadevanji in za čim uspešnejšo organizacijo prodaje so se na tujih tržiščih močno uveljavili obenem pa zagotavlja primerno proizvodnjo svojih petih tovarnih, nekaj tovarov pa še gradijo oziroma izdelujejo kot soinvestitorji. Med tečajami so omenjali pomankanje sposobnih inženirskih kadrov, ki jih kljub prizadevanju ne morejo dobiti dovolj, potrebo po njih pa stalno naraščajo. Sedaj podjetje organizira najodličnejšo službo za tržne raziskave, zanimiv pa je tudi poskus priletnosti denar zaposlenih in potrošnikov v obliki obveznic, s čimer bi si zagotovili, kot predvidevajo, okrog 100 milijonov novih dinarjev dodatnega kapitala, kar bi jim lahko pri poslovanju močno koristilo.

Mitja Ribičič je z zanimanjem sodeloval v pogovoru in omenjal možnosti, ki jih ima podjetje za svoj nadaljnji razvoj.

V vili «Pod Rončnikom» v Ljubljani se je danes popoldne pričel sestanek predsednika zveznega izvršnega sveta Mitje Ribičiča s predsedniki izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin. Sestanka so se udeležili podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Nikola Milančič, član zveznega izvršnega sveta inž. Marko Bulc in pomočnik zveznega tajnika za finance Ante Zelič.

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so danes odprli 16. mednarodno razstavo «Sodobna elektronika» oziroma stoto specializirano razstavo v petnaletnem obdobju te ustanove. Zbrane goste, med katerimi so bili tudi predstavniki izvršnega sveta Mitja Ribičič z drugimi člani zveznega izvršnega sveta, kakor tudi predstavniki izvršnega sveta Slovenije, člani izvršnega sveta, nadalje predstavniki izvršnih svetov posameznih drugih jugoslovanskih republik, je pozdravil predsednik ljubljanskega mestnega sveta inž. Miha Košak.

D. K.

Biro predsedstva ZKJ o sredstvih javnega obveščanja

BEOGRAD, 7. — Izvršni biro predsedstva Zveze komunistov Ju-

goslavije je na današnji seji pro- učil aktualna vprašanja družbene- ga položaja informativne dejavnosti in sredstev javnega obveščanja. In podprti stališča, ki so prikazana v gradivu, ki sta ga pred tem na skupni seji predložili komisija za informativno dejavnost in komisija za notranjepolitična vprašanja in razvoj družbenih odnosov. Izvršni biro je sklenil, da se nadaljuje z delom o nadaljnjem razvoju in konkretiziranju idejno-politične platforme Zveze komunistov Jugoslavije o teh vprašanjih, o čemer se bo v kratkem razpravljalo tudi na seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije.

V SFRJ nov tečaj zahodnonemške marke

BEOGRAD, 7. — Narodna banka Jugoslavije je zaradi povečanja tečajne marke na najvažnejših bor- zah določila nov tečaj zahodno- nemške marke 343 dinarjev za 100 mark, ki bo veljal od jutri 8. oktobra. Po tem tečaju bodo obračunali vsa plačila in naplačila v pla- čilnem prometu z inoemstvom ter nakupili in prodajali efektiv- nih mark, čekov in kreditnih pi- sem.

DOKONČNO POTRJENI VESTI, KI STA ŽE VEČ ČASA KROŽILI

Kirurg Barnard se je zaročil BB pa se je že tretjič ločila

Barnardova zaročenka je celih petindvajset let mlajša od slavnega južnoafriškega zdravnika - Razsodbo o razporoki med Brigitte Bardot in Guntherjem Sachsom je še 3. julija izreklo neko švicarsko sodišče

JOHANNESBURG, 7. — Christian Barnard, najbolj znani kirurg na svetu, ki je zaslovel zaradi števil- nih presaditev srca, se bo v kratkem ponovno poročil. Izvoljenka je 19-letna Barbara Zoellner, hčerka bogatega južnoafriškega podjetnika. Vest o skorajšnji poroki slavnega kirurga, ki se je še letos ločil od prve žene, od katere je imel dva otoka, je že več časa krožila, vendar je bila šele danes dokončno potrjena. Potrdila jo je mati mlade Barbare, ki je dejala, da sta tako ona kot njen mož privolila v poroko hčerke, čeprav je ta celih 25 let mlajša od Barnarda.

Se pred dvema tednoma je Bar- bara Zoellner na vprašanje nekega časnikarja, če bo zares poročila zdravnika, odgovorila: «To je smešno, saj je dovolj star, da bi bil moj oče!» Očitno pa se je mlada južnoafričanka, ki je enako stara kot Barnardova hčerka, premislila. Barnard je trenutno v San Fran- ciscu, kjer se udeležuje kongresa ameriških kirurgov.

FILISUR (švica), 7. — Danes so uredno potrdili, da sta se najbolj znana francoska filmska igralka Brigitte Bardot in nemški play boy Gunther Sachs, ki sta bila poročena od julija 1965, pred štirimi meseci ločila. Razsodbo o razporoki je iz- dalo sodišče švicarskega mesteca Filisur 3. julija. Razsodba ni sicer pravomočna, ker jo morajo še re- gistrirati v Zahodni Nemčiji, domo- vini Guntherja Sachsa.

Za Brigitte Bardot je to že tretja razporka. Njena prejšnja soproga sta bila režiser Roger Vadim in filmski igralec Jacques Charrier. Kot je znano, so začele prve vesti o morebitnem razdorju med Brigit- te Bardot in Guntherjem Sachsom krožiti že pred dvema letoma. Lani sta odšla zakonca vsak na svojo stran, letos pa, kot se je danes izvedelo, sta se dokončno ločila.

Aga Kan se je zaročil z mlado Angležinjo

LONDON, 7. — Aga Kan, 32-let- ni duhovni vodja dvajsetih milijon- ov islamaških muslimanov, je danes sporočil, da se je zaročil z 29-letno Lady Christon Stuart, hčerko nekega britanskega častni- ka. Sporočilo so objavili istočasno v Londonu in Parizu, kjer Aga Kan običajno živi. Poroka bo ver- jetno proti koncu oktobra v Pari- zu ali v Zenevi, kjer sta se zaro- čenca spoznala.

Lady Sarah Frances Christon Stuart je zelo znana v britanski eliti. Leta 1959 se je poročila s sinom nekega markiza, od katerega se je ločila pred dvema letoma.

Prejel je poštno nakazilo s 26 leti zamude

VERONA, 7. — Bivši alpinec Ar- mando Dal Bon, rojen leta 1913, ki stanuje v vasi Salto di Castellet- to na Gradiškem jezeru je prejel po 26 letih poštno nakazilo za 100 lir, ki mu ga je mati poslala 1. septembra 1943, nekaj dni po zlo- mu italijanske vojske. Nakazilo mu je izročil Elio Roncetti iz Tigna- leja pri Bressi, ki je bil takrat pismonosilec Del Bonovega regimenta. 8. septembra 1943 je bil Arman- do Dal Bon s svojim regimentom v bližini Boona, ko je na evojaško pošto postajo štev. 228 dospelo zanj poštno nakazilo za sto lir. Nakazilo so izročili pismonosilci Roncettiju. Zaradi zloma po pre- mirju ni Roncettiju uspelo da ga izročil Del Bonu; zato si ga

PO POROČILIH ZAGREBSKEGA OKROŽNEGA SODIŠČA

Podrobnosti o aretaciji terrorista Pavlovića

Imel je nalogo reorganizirati diverzantske skupine v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

ZAGREB, 7. — Zastopniki za- grebskega okrožnega sodišča so da- nes dali nove podrobnosti o are- taciji 31-letnega Vladimira Pavlo- vića, pripadnika tajne teroristične organizacije, ki deluje v Zahodni Nemčiji v okviru gibanja «Hrvatski narodni odbor». Pavlović je po prestopu kazni, na katero je bil obsojen za razna kazenska dejanja 1963. leta, pobegnil najprej v Trst, odto pa v Zahodno Nemčijo, kjer je postal član emigrantske «ga- nizacije Hrvatski narodni odbor, katere naloga je organizirati raz- ne diverzije v Jugoslaviji. Nepo- sredno pred vrnitvijo v Jugosla- vijo je bil Pavlović v Zahodnem Berlinu kjer se je z enim od vo- diteljev organizacije, dr. Brankom Jelićem, dogovoril o ustanovitvi

diverzantskih skupin, katerih čla- ni bi imeli po več potnih listov z različnimi imeni. Konec julija je- tos se je Pavlović vrnil v Jugo- slavijo, ko pa je videl, da ga nek- do stalno nadzoruje, se je v Za- grebu sam prijavil organom var- nostne službe.

B. B.

RIM, 7. — Iz nekropole «Porto di Roma» v bližini rimskega le- tališča Fiumicino so preteklo noč neznanu tatovi ukradli sarkofag iz rimske dobe. Tatvino je danes zjutraj odkril čuvaj, ki je obe- stiti orožnike. Tatovi so se vtiho- tapili v nekropolo skozi luknjo v ograji. Sarkofag je bele barve, dolg 1,15 m ter širok 30 cm. V teku je preiskava; policijske obla- sti se sprašujejo, kaj mislijo ta- tovi storiti z neobičajnim plenom.

Atentati v Atenah

ATENE, 7. — Širi se odgovorna dejavnost proti fašističnim oblastem v Atenah. Kljub strogi cenzuri, ki vlada v grški prestolnici, se je raz- širila vest o treh bombnih atentatih na avtomobil brata ministra Makarezoza, ki je visok funkcionar v njegovem ministru, na stanova- nje nekega desničarskega skrajne- ža v atenskem predmestnem kra- ju Kalinithe in končno, na stanova- vanje grškega pravoslavnega dvor- nega «primasa», nadškofa Hieroni- mosa, ki je znan zaveznik «crnih polkovnikov».

Za atentate so izvedli tuji novi- narji, ki so akreditirani pri medna- rodnih tiskovnih agencijah, katerim so neznan glasniki «grške narodne odporne zveze» sporočili, da so atentati njihovo delo.

Policijski organi, do katerih so novinarji stopili, niso hoteli potrdi- ti atentata na stanovanje grške- ga primasa, medtem ko so priznali, da sta res eksplodirali bombi v av- tu Makarezoza in v Kalinithe. Iz atenskega zapore-trdnjave Ave- roff je po skrivnih kanalih dospelo v roke tujim časnika-jev tudi pismo petih zapornikov, ki prosijo za po- moč javno mnenje v svetu. Zapor- niki, bivši poslanci levčarske stranke EDA, Leonidas Kyrkos, Pavlos Nefeloudis, Grigorios Paarakos, Vas- silis Filias in komunist Kostas Fili- nis trdijo v svojem pismu, da so pogoj v zaporu nečloveški, da niso prejeli odposlanih paketov in da jim ječarji ne dovolijo na zrak, ne sprehodov, kakor tudi ne skrbje za njihovo zdravstveno stanje, ki je v skrajni nevarnosti.

Začeta najdba «anglie» s «strogo tajnimi» listinami

LONDON, 7. — Precejšen hrup je v krogih angleške varnostne službe povzročilo odkritje zapuše- nega avtomobila, sive anglie, v ka- terem so na zadnjem sedcu, v rja- terji usnjeni aktivki ležali načrti naj- sodobnejšega angleškega raketnega orožja, ki je v dotaciji britanske mornarice.

Scotland yard in agenti varnostne službe so notranjost avtomobila skrbno pregledali in ni jim jasno, če gre za navadno krajo avtomobi- la ali za vohunsko afero, ki se lahko razboboti v pravcat škandal. Listine v aktivki so namreč ne- dotaknjene. Agenti Scotland yarda pa se vprašujejo, če je to samo trik vohunov, ki so jih že preslikali in nato vrnili, ali pa so se avta zares postavili le navadni pobalnik, ki so ga rabili za en večer in ga nato zapustili ob cestnem pločniku.

Vsekakor pa se agenti sprašujejo, kako to, da ni ministrstvo za teh- nologijo, v katerem dela lastnik anglie, poskrbelo za osnovne var- nostne ukrepe in kako, da so taki, tajni dokumenti svobodno krožili po Londonu.

19-letna Barnardova zaročenka
Barbara Zoellner

PROTI ARETACIJI GENERALA GRIGORJENKA

Svojevvrsten in duhovit protest mladih Skandinavcev v Moskvi

Z lisicami priklenjena na stebel sta v največji moskovski veleblagovnici delila protestne letake

Že prej sta «oporekala» v neki mestni restavraciji, v kateri sprejemajo samo tujo valuto

MOSKVA, 7. — Veleposlanstvi Švedske in Norveške v Moskvi si na vso moč prizadevata, da bi so- vjetska policija izpustila na svobodo mlada Skandinavca Elizabeth Lee in Harolda Bristol, ki so ju tu- di zaradi izjaviškega prizvoka, ki bi ga kongres imel v času, ko se odnosi med Nemčijo, po dogovoru med socialdemokrati in liberalci za sestavo skupne vlade in prosla- vah 20. obletnice ustanovitve NDR, izboljšujejo.

in bradati mladenič sta se večerj popoldne podala v veleblagovnico v središču mesta, ki je bila kot po- navadi polna kupcev. S sabo sta imela par lisic, s katerimi sta se priklenila za levo roko k enemu od stebrov v trgovini. Ključne sta nato odvrkla daleč od sebe ter s prosto roko začela deliti letake s slikami generala Grigorjenka, ki je že pet let v zaporu pod obožbo «protidržavne dejavnosti», ter mi- nistrskega predsednika Kosišina. Na letakih je bilo objavljeno tudi pi- smo vladnemu predsedniku, v ka- terem je bilo med drugim receno: «Vaša država se bori za človečanske pravice v Vietnamu, v Grčiji in v Južni Afriki. Zakaj torej are- tirate tiste, ki se borijo za člove- čanske pravice v Sovjetski zvezi?» Pismo je vsebovalo tudi poziv za osvoboditev aretirane generala o- zirnoma za takojšen javni proces proti njemu.

Policija, ki je kmalu dospela v veleblagovnico, je rabila celih dvaj- set minut, da je pred očmi rado- vednih klientov odzlagala verigo, s katero sta se bila mlada Skandi- navca uklenila.

Dvojica, ki je dospela v Moskvo preteklo soboto, je bila pred pri- prljajem v veleblagovnici protago- nist še drugega tovrstnega dogo- dka, tokrat v eni od najbolj eleganc- nih moskovskih restavracij, rez- virani izključno za kliente, ki pla- čujejo v tuji valuti. Fant in dekle, ki se jim je tovrstni sistem zdel nepravilen, sta šla večerj v to re- stavracijo na kosilo. Ko sta poka- zila, jim je natakar kot običajno prinesel račun v dolarjih: tedaj sta izračunala točen znesek v rublih ter ga dala natakarju. Ta jih je se- veda opozoril, da sprejema samo tujo valuto, mladenič pa sta mu odvrnila, da sta doma iz Skandina- vije in da so torej zanj rubli tuja valuta. Zdi se, da je natakar pred tako argumentacijo popustil in spre- jel sovjetski denar.

Kot smo omenili, sta Elisabeth Lee in Harold Bristol še vedno v rokah sovjetske policije, vendar pa v krogih skandinavskih veleposla- nstev pričakujejo, da jih bodo v krat- kem osvobodili. Zdi se namreč, da je v Moskvi že običaj, da so z mla- dimi tujimi «oporečniki» precej po- pustljivi. Nekaj mladih Angležev, ki so pred nekaj meseci razpeče- vali letake na trgu Majakovski, so na primer že nekaj ur po aretaciji izpustili na svobodo in jih izgnali iz države.

Prepovedan kongres NPD v zah. Berlinu

BERLIN, 7. — Zahodni vol-ški poveljniki treh okrožij v Berlinu so

17.000 km peš od Vicenze do Tokia

DUNAJ, 7. — 27-letni Roberto Bassi iz mesteca Thiene pri Vi- cenzi je danes dopel na Dunaj. Vest bi seveda ne bil nič posebnega, ko ne bi mladi Italijan opravil vse pot peš in ko ne bi bil na- menjen, seveda vedno peš, celo v Tokio. Bassi je odpotoval iz rojst- nega kraja 15. septembra, v To- kio pa misli dospeti spomladi leta 1971. Če mu bo to uspelo, bo pre- hodil 17.000 km ter postavil nov svetovni rekord v hoji. S tem svo- jim podvigom želi Bassi na svoje- vrsten način proslaviti 50-letnico podviga svojega somestca Artura Ferrarina, ki je marca leta 1921 opravil pot iz Rima v Tokio brez postanka. Majhna razlika med o- bema pa je, da je Ferrarin potoval v letalu.

Bassi se bo na Dunaju ustavlil nekaj dni, ker mora čakati na vi- zum za vstop na Madžarsko.

Zažgal je stanovanje ker ni bilo žene doma

NEAPELJ, 7. — 21-letni Pasqua- le Palma iz Neaplia je nekoliko nagle jeze: ko se je danes po de- setih dneh odsotnosti vrnil domov in ni našel žene in treh sinov, je zažgal stanovanje ter nato zbežal. Sosedje so opazili plamene in ta- koj poklicali gasilce.

Pasquale Palma je poročil Ma- rijo D'Angelo, ki je sedaj stara 20 let, leta 1965. Kljub rojstvu treh sinov ni bilo v družini, predvsem zaradi razburjenega značaja mo- ža. Pred kakimi petnajstimi dnevi je morala policija priti v stanovanje mladih zakoncev v Giu- lianu blizu Neaplia zaradi burne- ga prepira, do katerega je prišlo zaradi Palmove ljubosumnosti. Pet dni pozneje je mož zapustil stanova- vanje ter pustil ženo in otroke brez lire. Maria D'Angelo je poča- kala tri dni nato pa se je z otro- ki preselila k materi. Mladega pa zigalca policija še vedno išče.

A. BAHUN: «IZ ŽIVLJENJA, DELA IN TRPLJENJA 80-LETNEGA PROLETARCA ANDREJA BAHUNA»

V TRSTU od leta 1901 do leta 1919

S tem je govornika motil. To- variš, ki so z njim sedeli pri mi- ri, so ga mirili — videli so na- le trezen: zato so ga mirili na lep način. Toda pijanec je motil naprej. To je trajalo dobre pol ure. In ker vse prigovarjanje ni nič zaleglo sta naposled dva ze- lezničarja prišla molitica pod pa- duho ter ga odvedla skozi vrata na ulico in vrata zaprla. Šker- janc je zdaj stal na sredi ceste obrnjen proti vratom gostilne, je z obema rokama krilil ter nekaj grozil. Naposled je ga mahnil na- ravnost v Narodni dom; tam so rogovilež seveda sprejeli z ve- likim veseljem. To je bil začetak Jugoslovanskih železničarjev. Od- sedaj je imela reakcionarja «Edi- nost» mnogo poročati o organi- ziranju nacionalnih železničarjev — tista «Edinost», ki je ob vsakem gibanju železničarjev kritizirala, češ kaj spet hočejo «reči», mor- da želijo, da bi jim pečen piščan- ci sami v usta leteli itd. Nehote smo imeli vtis, da je «Edinost» zastopnika družbe Južne železni- ce. Zdal pa naenkrat takšne sim- patije za železniško osebje! Šker- janc je postal general — seveda brez armade. «Edinost» je vedno poročala o nabito polnih dvor- nah «Zvezarjev». To nam je ma- lo presedalo.

Nekega dne je bil spet sklican javen shod v Ul. sv. Franciška 2. Vedeli smo, da bo drugi dan spet tetka «Edinost» vedela poročati o ogromni udeležbi. Jaz sem šele zvečer eno pro pred končanem delom odločil, da gremo malo na obisk k tovarišu Škerjancu. Zato sem na hitro roko zbral 165 naših članov in šli smo v Ul. sv. Fran- čiška. Toda bili smo silno prese- nečeni. V dvorani, v kateri je prostora za 300 ljudi, je spredaj sedelo 14 progovnih delavcev. To so bili škerjancovi delavci. Ki so bili od svojega predpostavljeneja odvisni. Mi socialisti smo skoraj napoleoni dvorano ter čakali pol ure; pa v tistem času ni nihče od «narodnih» več prišli. Napo- sled se je pojavil «predsednik» in sekretar Cesar in z njima neki adjutant kot zastopnik policije. Škerjanc se je silno začudil ter vprašal: «Kaj pa socialisti tukaj delajo?» Jaz sem odvrnil: «Prišli smo samo na majhen obisk. Saj je javen shod in smo vam stori- li uslugo, ker sami ne bi mogli zho- rovat s tistimi par tam spredaj.» Nato je Škerjanc izjavil: «Pa se shod ne bo vršil.» Jaz pa sem de- jal: «Se bo vršil, ker nas je do- volj.» Rekel sem: «Kar otvorte shod, če ne ga bom jaz.» In Šker- janc je otvoril shod. Jaz pa sem predlagal enega od naših za pre- sednika, ki je bil izvoljen. Pri tem sem hotel spremeniti dnevi- ted. Toda tega pa policija ni za- stopnik ni pustil. Prosil sem za besedo in sem govoril o njihovem dnevnem redu ter predlagal, da se shod zaključi, ker naši ljudje še niso večerjali. Drugi dan je «Edinost» pisala o socialističnem terorju.

V drugem primeru je vneti škerjanc sklical javen železničar- ski shod v Postojni, na katerem bi imela ustanoviti podružnica «Zveze». Prišel sem 29 naših članov iz Trsta. Škerjanc je bil spet presenečen in je shod pre- nesel iz gostilne, kjer bi se imel vršiti, v hotel «Patermost». Toda Tržačani smo to zvedeli in smo šli tja. Tam so bili progovni mo- stri iz Raketa in iz St. Petra. In 15 progovnih delavcev, od katerih je bil nekaj članov naše organi- zacije. Toda bili so od svojih predpostavljanih komandirani. Od- vstop je pač odvisnost. Tam smo se štiri ure prerekli, ker je Škerjanc, ki je bil zelo hud na Tržačane (pa je bil sam Tržačan) hotel, da bo za predsednika nje- gov trabant in da ima on veči- no. Rekl smo, da je 30 več kot 17. Vladni komisar iz okrajnega glavarstva v Postojni je seveda držal z njimi proti socialistom, katerim je grozil z žandarji. To- da jaz sem dejal, naj le poskusijo pripeljati žandarje. «Mi bomo po- skrbeli za to — sem dejal — da se bo v toku 8 dni govorilo o tem shodu in o vas, gospod ad- jukt, v avstrijskem parlamentu.» Tega se je očitno ustrašil. Tudi tukaj smo mi prevzeli naposled predsedstvo in shod zaključili.

Ne samo «zvezarji», ampak ce- la vrsta špekulantov je hotela se- daj tržanske železničarje «osreči- ti». Med temi se je nahajala tudi sama uprava družbe Južne želez- nice na Dunaju. Uprava se je hleva prikristi zakrknava in dveh oblikah. Prva je bila ta, da je nameravala na postaji v Tr- stu odpreti skladišče živil, kar je bilo na prvi pogled zelo mi- kavno. Nekega dne leta 1912 je prišlo nekaj uradnikov iz direk- cije v Trst. Vodil jih je neki višji inšpektor, po imenu Meister. Skli- cani so bili zaupniki uradnikov, poduradnikov, slug in delavcev. Meister je razvijal poldrugo uro načrt za «Lebensmittelmagazin». Zelo lepo je naslikal celo zadevo. Železničarji so bili po tistem na- črtu zelo srečni kajti ne samo da bi v novem skladišču mogli dobiti vse običajne potrebščine, ampak magazin bi jih preskrboval tudi s svežim mesom in z mle- kom. Ko je Meister svoja dolga izjavljala končal, sem se oglašil jaz za besedo v imenu delavstva. Rekel sem: «Vse prav in lepo, kaj navidez, ampak jaz moram najmanj za deset let prepozno. Danes te potrebujemo več takine pomoči. Mi delavci smo že v tem pogledu preskrbljeni. Imamo «De- lavske zadruge» — «Coöperative opere» — to je velika delavska zadruga, ki ima v Trstu poleg centrale, še dvajset podružnic in člani te zadruge dobivajo tudi, po-

leg vsega ostalega, meso in mle- ko. Zadruga ima v Furlaniji ve- liko farmo, kjer ima lepo število krav itd. Od železniških delavcev Južne železnice jih je pri tej za- drugi včlanjenih preko 500. Za- druga nudi svojim članom v pri- meru bolni znatno podporo v živilih, in to že po 40 dneh obole- losti. Ne vem, če bi novo skla- dišče kaj takega hotelo oziroma moglo nuditi. Drugo, kar pride pri tem v poštev je to: da se sle- herni uradnik hoče imeti svojega slugo oziroma, ki mu naj vlač- či, ali na hrbitu niso vsa živila tja gor visoko na Scalo Santo al- na Skorkljaj ali tja gor pod Op- čine. Sedaj pride za samo 31 kon- zumentov tedensko en vagon živil iz Maribora. Ta živila morajo delavci uradnikom nositi in prav pred kratkim se je dogodilo, da je neki delavec, ki je nesel težak zaboj tja gor na visoki hrbi, omag- al. Ni se gotovo, če se ni po- škodoval, da bo za vsako nadalj- njo službo ali delo nesposoben. Torej to, kar se zdaj dogaja v majhnem, bi se potem dogajalo v velikem in bi železnica sama v ta namen potrebovala vsaj dvesto delavcev. Izjavljam v imenu de- lavcev, da odlanjamo ustanovitve takega skladišča.»

Ko sem končal je g. Meister rezigniran oizjavil: «Po izjavljanju zastopnika delavstva ni mogoče misliti na ustanovitve skladišča.» Dejal je: «Delavstvo je najstvil- nejše in če ne bi pristopilo, tedaj bi vse kar smo nameravali, pro- padlo. Da bi pa obolelim delav- cem nudili enako podporo kot po- po izjavi predgovornika, nudijo «Delavske zadruge», na to ni niti misliti.»

Tako je gospodarska akcija družbe Južne železnice v Trstu siljano propadla.

Zdal pa še druga, politična, s katero so nameravali gospodje od uprave loviti kaline v Trstu. Ta je bila, se boji, nerodna kot prva. Katrakovini birokrati so go- tovo mislili, da imajo Tržačani mnogo smisla za vsakršno vrsto organizacij in da se organizirajo zaradi organizacij. Pa so se hudo zmotili.

Bilo je v poletnem času 1. 1912, ko je neke sobote dopel kar cel štab uradnikov Južne železnice v Trst, in sicer pod vodstvom zna- nega dr. Bauma. Gospodje so na- meravali v Trstu ustanoviti «Süd- bahnenverband», «Zvezo južnih železničarjev», ki je na Dunaju že obstajala. Tako imeli so neke predsojke, kajti sestanek so skli- cali v prosti luki, kar je za izvedbo ljudje so dejali, da se najbrž bo- jijo, da se skrivajo, da gotovo nimajo čistih namenov. Nekdanj- naš sodrug, uradnik Cernigoj, ki je snoval državno slovenskih želez- niških uradnikov, me je tistega dne — ko se je zvečer vršil ome- njeni sestanek, o tem obvestil ter mi rekel, da mi grem na sista- nek in naj nastopim proti usta- navljanju direkcijske organizacije. Jaz sem mu dejal, da mi tega ni treba dvakrat reči in čeprav bi se gospodje radi v prosti luki skili, jih bom vendarle našel. Prišlo je okrog 40 ljudi raznih kategorij železniške družbe. Bili so povabljeni. Dr. Baum je na kratko razložil, za kaj gre. Rekel je, da so vse obstoječe organizaci- cije več ali manj politične. Želez- ničarji pa da potrebujejo nepo- litično organizacijo in takšna da je obstaja na Dunaju in to je «Südbahnenverband». Potem je go- vornik razlagal ustroj te organi- zacije, ki naj bi zajela vse kate- gorije uslužbencev, in sicer tako, da bi bili trije razredi, in sicer: A, B in C. V razred A bi prišli uradniki, v B poluradniki in slu- ge, v razred C pa delavci. Poslu- šalci so bili videti precej apa- tični. Ko je referent končal, sem povzel besedo jaz. Govoril sem kratko, ter rekel: «Gospodje, v večini nesmiselnosti niste mogli pri- ti, kot je ta vaš organizacijski na- črt. V tri razrede niste hočete raz- vrstiti, točno tako, kot so na železnicah trije razredi za potnike. Ali vam ni znano, da se sociali- sti borijo za odpravo razredov, za brezrazredno družbo? S tem vašim sistemom ne boste ničesar opravili. Sicer pa mi imamo že svoje organizacije brez razredov!» Nato je nastal splošen molk in pri Dunajčanih je nastal prelah. Komedije je bilo hitro konec. Ka- kor so prišli, tako so odšli.

Tretji osrečevalci železničarjev, ki so jih takorekno skrivoma ze- lazovali ter jih vabili na svojo stran, so bili klerikali, ki so zaupnikom ponujali nagrade, če bi jim pridobili kakšno ovčico. Toda črni so bili v tistih časih najmanj nevarni. Tržaški marks- isti obeh narodnosti so bili do iz- bruha svetovne vojne enotni. Če so bili posamezniki na eni ali dru- gi strani, ki so pravo pot zgre- šili, to na množico ni vplivalo.

IZBRUH I. SVETOVNE VOJNE — VOJNI ZAVIRAJCI V LJUBLJANI

Z izbruhom vojne je v glav- nem prenehala vsakršno politično in delno tudi sindikalno delovanje. Vsi delavci subakordanti so bili takoj vpoklicani. Stalni delavci pa so ostali do vstopa Italije v vojno. Ko pa je 23. maja 1915 Italija napovedala vojno Avstriji, so bili vsi južni železničarji postaje Trst in proge Trst-Krmin po že prej določenem načrtu evakuirani. Množica teh železničarjev je pri- šla v Ljubljano, nekaj posamez- nikov pa so razpustili na vse pre- ge do Dunaja in Innsbrucka. Jaz sem prišel v Ljubljano, kjer sem ostal do 12. februarja 1918, na kar sem se vrnil v Trst, ki je bil — zaradi umika Italijanov — iz- ven vojne nevarnosti.

(Nadaljevanje sledi)

JACQUELINE NE MARA FOTOGRAFOV

NEW YORK, 7. — Vdova umrla- ga ameriškega predsednika Kenne- dyja in sedanja žena grškega bro- darja Onassisa Jacqueline je bila predčerašnjim protagonistka ne- vskadnjega dogodka. Ko je odha-

jala iz newyorškega kinematografa, kjer si je ogledala film «I am cu- rious (yellow)», ki so ga v Italiji in nekaterih drugih državah zaple- nili zaradi «nemoralnosti», jo je re- porter Nil Filkenstein, eden od naj-

bolj znanih ameriških fotografov, skušal fotografirati. Bivši ameriški «

ODNOSI BONN-MOSKVA

Zrelostni izpit «mini-koalicije» iz vzhodne politike

Odnosi med Bonnoma in Moskvo bi, kot bistvena komponenta pomenitve v Evropi, že v kratkem utegnili dobiti novega impulza z daljnosežnimi posledicami. Ono, kar se je z zadržanostjo začelo pod kancijerjem Kiesingerjem in njegovim naslednikom Brandtom, naj bi se zdaj, kot pričakujejo, hkrati nadaljevalo pod kancijerjem Brandtom in njegovim naslednikom Scheelom. Reče se že lahko, da predstavlja «vzhodna politika» evropa od glavnih povezujočih členov «mini-koalicije» v Bonnu.

Da ni bilo «opreznega in zadržanega» Kiesingerja, bi Brandt, kot zatrjuje nekateri, že prej šel naprej v svoji politiki «majhnih korakov» proti socialističnim deželam, v prepričanju, da z R Nemčijo ne more biti ne miru ne blagostanja, če njena vlada tudi «na vzhodu» ne izpolni tega, kar je v načelu obljubila v deklaraciji «velike koalicije» l. 1966. Za nekatere okrog Kiesingerja, pa je že malo v tem pogledu bilo preveč.

Samo zato ono, kar se zdaj dogaja v Bonnu, presega okvire običajne. In Zahodu od časa do časa normalno ter pogosto povsem formalne spremembe oblasti in zamenjave dveh (meščanskih) strank. Bonn ni bil z «novo politiko» sočut se na jesen l. 1969. Ko bi bil ostal v palači Schönbühel, bi o tem moral videti račun tudi Kiesinger. Toda ne bo mogel — morda prav zaradi tega ne.

Tudi v tem pogledu se je napredovalo korak za korakom, dasiravno se nekaterim zdaj močne spremembe zde naglo in naravnost «zgodovinske». V resnici pa je to morda tipičen primer sprejema kvantitete v kvaliteto. Kot primer lahko služi tudi neslavna «Hallsteinova doktrina», ki je prav zadnje dni na robu kolapsa. Kaj pa je to? Hallsteinova doktrina, ki je prav zadnje dni na robu kolapsa. Kaj pa je to? Hallsteinova doktrina, ki je prav zadnje dni na robu kolapsa.

V kolikšni meri je ta doktrina vezala roke tudi samemu Bonnu, je dodelal že kancijer Adenauer. Willy Brandt je pred kratkim povedal, da ga je nekot Adenauer v zahodnem Berlinu vprašal: «Kako dolgo bomo še sploh mogli kaj dobiti, če te stvari ne odvržemo?» Torej, vprašanje se stvari je potem enačel tudi kancijer Erhard z odgovorom glede obnovitve diplomatskih odnosov z Romunijo. Nadaljnji pretes je doživela «velika koalicija» z vzpostavitvijo teh odnosov ter ureditvijo istih z

NJEGOŠEVA NAGRADA MEŠI SELIMOVIČU

V Njegoševi biljardni dvorani, ki poleg etnografskega muzeja, vrh časa edinstvenega na vsem svetu, predstavlja enega najlepših in najbolj dragocinskih kulturnih spomenikov Črne gore, bodo 10. t.m. podelili Njegošev nagrado Meši Selimoviču, književniku iz Sarajeva, za njegov znan roman «Derviš in smrt».

Razen denarne nagrade 30.000 novih dinarjev, bo nagradjenec prejel tudi umetniško plaketo z Njegoševim likom, vrhu tega pa bo še njegovo ime vklesano na spominsko ploščo v omenjeni biljardni dvorani.

Svečanosti v Cetinju bodo, poleg večjega števila družbeno-političnih, kulturnih in znanstvenih delavcev, prisostvovali tudi prejšnji nagradenci Mihailo Lalić in Miroslav Krleža, kot tudi prvi jugoslovanski Nobelov nagradjenec Ivo Andrić.

Jugoslavijo.

Istčasno jih je «zamrznila» s Kambodžo, kar je obenem simboliziralo tako moč kot nemoč «črne» države. Zdj pa liberalci, katerim so argumenti (za razliko od njihove številčnosti) poglavitna moč, in baje, tudi važnejši od ministrskih stolčkov, zdaj ti liberalci, kot rečeno, postavljajo zahtevo, da se celotna «doktrina» odvzame v muzej osankov neslavne preteklosti in da Bonn svoje odnose z drugimi deželami ne podreja več diplomatskim uspehom vzhodnega Berlina.

Tudi glede tega bi «mini-koalicija», kot se vidi, ne mogla bistveno storiti kaj več novega, vendar pa bi, če izpolni svoje obljube, ostala dosledna. Če v njenih načrtih še niso predvideni polni diplomatski odnosi z Nemško demokracijo, potem je to tu zaradi tega, ker se predpostavljajo, da bi tako «odprtje» utegnilo biti prehodno in sprito tega ne zaželeno prav od strani vzhodnega Berlina, kateremu prav tako velja pustiti nekaj časa, da bi se odpovedal nekaterim svojim doktrinam (kot, postavimo, oni, na osnovi katere napada z očitki vse tiste socializme dežele, ki imajo odnose z Bonnom, se preden bi bil ta priznal Nemško demokracijo republiko).

Kot je razvidno, oostoji, potemtakem, določena medsebojna odvisnost med «vzhodno politiko» Bonna in «zahodno politiko» Moskve. Sprito tega pa je opaziti v Bonnu veliko zanimanje za to, kako bo Moskva reagirala na «mini-koalicijo» socialdemokratov in liberalcev (SPD, FDP). Prav tako nihče tu ne dvomi, da tudi Moskvi ni povsem vseeno, kakšno vlado bodo sestavili v Bonnu in pa, ali bo to vodil Kiesinger ali Brandt.

Nadalje ni ostalo neopazno, da se je sovjetska diplomacija — ki je bionisti realisti ne mečejo v isti kor s sovjetsko prepričano — zadnji čas vzdržala vseh akcij, ki bi utegnile koristiti določenim volilnim ali političnim argumentom pristave hladne vojne, a to ne samo v krščanski-demokratski stranki. In prav tako ni, nadalje, zgolj naključje, da po nedavnem razgovoru z Gromikom minister Brandt smatra svoje stališče za dolgoročno politiko in ne običajno taktiko.

Brandt — ki zanj pravijo, da je v politiki realista — je razumel, da morajo Bonnu velike sile pomeniti vsaj enako velike konstante, kot tudi, da se zahodnonemška zunanja politika ne more izprazniti v njene zvestobi (ki je, po Brandtu, izven diskvalifikacije) tistemu bloku oziroma zvezi, ki mu pripada, politično in družbeno. O posameznih ukrepih Moskve je moč misliti to ali ono, boljše ali slabše, toda ignorirati SZ ni moč.

Za Zvezo republiko Nemčijo kot srednjeevropsko deželo, ležečo prav na križišču blokov, «ne ignorirati» v tem primeru pomeni tudi izboljšati s SZ svoje odnose. A verjeti je treba po drugi strani tudi v sovjetski politiki, moč misliti to ali ono, boljše ali slabše, toda ignorirati SZ ni moč. Nadaljnji dnevi bodo, potemtakem, predstavljal nekakšen izpit zrelosti za odnose med Moskvo in Bonnom, obenem pa bodo tudi merilo možnosti neke širše in temeljite ureditve Evrope. Sam izpit bo trajal nekoliko dlje, a polagali ga ne bodo samo v Nemčiji.

2. BRIHTA

Kot pred 2000 leti

V Ripču, kraju nedaleč od Bihača, bodo na nekem otoku sredi reke Une, zgradili naselje kolib. Po znanjem videzu bo do celna enako onemu, ki se je na istem mestu nahajalo pred kakimi 2000 leti. Tako bodo obiskovalci po dveh tisočletjih lahko domala neposredno občutili takratno vzdušje in prisotnost davnega ilirskega plemena Japodov.

Določeno število omenjenih kolib bo služilo za potrebe muzeja, saj je bilo v okolici Bihača odkritih mnogo pomembnih predmetov, ki so jih nekdo uporabljal Japodi. Zlasti so zanimive kamnine, izdelane v obliki zabojar. Druge kolibe bodo namenjene turistom.

— To bo zelo privlačno naselje, ki bo pritegnilo pozornost ne samo turistov — pravi Branko Bokan, direktor bihaškega muzeja. Bihaški muzej se nadeja, da bo tudi s tem, kakšen bo videz kampinga in etnografskega parka, ki bosta prav tako zgrajena na tako imenovanem Ribiškem otoku, oddaljenem od Bihača kak poldrugi kilometer. Otok meri 11 hektarov, a na njem si bo moč ogledati staro arhitekturo teh krajev in mnoge druge zanimive etnografske predmete. Tu bodo nadalje vsi turistični objekti zgrajeni v stilu priske arhitekture.

Pri izdelavi načrtov bodočega naselja v Ripču in na Ribškem otoku sodelujejo tako arhitekti kot muzejski delavci.

Kot povsod v Sloveniji, so jabolane letos bogato obrodile tudi v Brkinih. Ljubko dekle jih z veseljem obira. (Foto Bubnič)

PRETEKLOST IN SEDANJOST ISTRSKIH BISEROV

Brioni se odpirajo radovednim očem onih, ki ljubijo naravo in lepoto

Ljubina, ki je Brione spreminjal v čudovit park. Čufar je s podmorjskim vodovodom napeljal na otoku sladko vodo.

Iz Japonske, Kitajske, iz Grčije in Egipta so pripeljali eksotične rastline. Brioni so postali turistična atrakcija in shajalec najvišje družbe. Konkurali so najbolj znanim italijanskim in španskim letoviščem.

GAJA LUCANIJA

SO NASLI

Kupelwieser je bil prepričan v resničnost izročila o brionskih ljubimcih, zato je bil Dunaja pripeljal dva arheologa, da bi preiskali ostanke Avlaove vile. In leta 1912 se je legenda o podzemnih slahih priložnost izkazala za resnično. Za začetnika vrati so v majhnem prostoru našli ostanke v sedečem položaju. Na roki je imelo zlato verižico, na kateri je visela ploščica s tremi vezanimi besedami: Gaius Lucianus Basus.

Gajevo lobanjo so postavili na sonce, zato je bil imel tako rad. Stala je na vrhu stolpa, od kod je med drugo svetovno vojno skrivnostno izginila.

Kupelwieser je na otok pripeljal tudi slavnega lovca Hagena iz Berlina, ki je bil znan po lovu na afriške zveri. Bil je tudi ustanovitelj modernih živali na otoku. Na Brionih je postal prvo aktivizirajočo postajo za tropске živali, ki so jih potem od tu pošiljali v mnoge evropske živalske vrtove.

DOKTOR KOCH JE BRIONE
ZDRAVIL S KININOM

Po kugi je otok napadla še epidemija malarije, za katero je zbolel tudi sam Kupelwieser. Malarija je vladala še do XVI. stoletja. Na lastniško povabilo je na Brione prišel znan doktor Robert Koch, da bi jo uničil. Koch je na otoku ostal cel dve leti, otko je «diniziliral», zaspil močvirja ter jih polnil z narfo in petrolejem. Tako je uničil legla komarjev in malarija je bila premagana. Koch je ugotovil, da komarji ne morejo preleteti Fažanskega preliva in da Istri ne grozi nevarnost okuženja. Šele tedaj so Brioni postali svetovno znano letovišče ter shajališče meščanstva in aristokracije.

KOLERA PRVE IN DRUGE
SVETOVNE VOJNE

Med prvo svetovno vojno so Brioni postali oporišče vojskarskih posadik, ki so branile puljsko pristanišče. Paul Kupelwieser je umrl na Dunaju, njegov sin Karol pa je zaradi vojnih dolgov prišel v stečaj in je leta 1909 na redni samomor. Brione so tedaj podokovalci tri njegove nečakinje.

V obdobju splošne gospodarske krize so 15. aprila 1936 pod pritiskom italijanskega finančnega ministrstva postali last italijanskih oblasti. Drugo svetovno vojno so dočekali kot italijansko vojaško oporišče. Na otoku je bila v hotelih nameščena italijanska

vojaška pomorska akademija, v vodah otoka pa so bile zasidrane vojne ladje in šolski ladji «Amerigo Vespucci» ter «Cristoforo Colombo».

Leta 1943 so otok otko po kapitulaciji Italije zavzeli Nemci in na njem namestili podmorniško oporišče s posadko. Vse kulturno-zgodovinske spomenike so odnašali s soboj v Nemčijo. Nekaj časa sta na otoku živel tudi evvelika admirala Dönitz in šef jugovzhodne skupine, general von Leht. 24. aprila 1945 so otok bombardirali zavezniški in povzročili hudo razdejavanje. Takrat sta bila porušena hotela «Karmen» in «Neptun», pa tudi druge zgradbe, so bile zelo poškodovane.

Brioni so bili osvobodjeni skupaj z južno Istro. Ker ležijo izven šest kilometrov širokega pasu okoli Puja, kjer je bil sedež zvezniškega poveljstva, niso prišli pod ono «A», ampak neposredno v sestavi socialistične skupnosti nove Jugoslavije.

Zaliv Dobrička, ki je po letopi na drugem mestu, je moje misli spet usmeril drugam — v čudo vseh svetovnega Bizanca. Tu človek, namreč, kot vkopan ob stane pred veličanstvenim arheološkim območjem, bizantinskim Castrumom, ki je nastal še v času prebivanja bizantinske vojske na Brionih. V času cesarja Justiniana se je zbirala v Istri in se v razburjavih letih 520—530 pripravljala na pohod proti vzhodnotopiskemu kralju Teodoriku.

Upadanje moči rimskega cesarstva je v V. in VI. stoletju zalilo tudi Brione. Prišlo je kratko obdobje bizantinske vladavine. Barbarske tolpe so pustile po čudovitih ostankih rimske kulture. Bogati prebivalci so pred njihovi ropanjem pobegnili v Italijo. V času te bizantinske dominacije so se na otoku naselili Slovani. Vojne vitre IX. stoletja, vpad Saracenov, Hrvatov in Nerežja nov so zapustili sledove tudi na Brionih, kjer so v zalivu Dobrička zgradili močne utrdbe. Postavili so tudi prvo benediktinsko opatijo. Na otoku je prodrl fevdalizem. Sedež fevdalnih gospodov je bil na vzhodni obali Velikega Briona, v štirioglatem stolpu Donzoni, v katerega se je prišlo po dvignem mostu.

Toda največje bogastvo svetovne vrednosti, s katerim sem se srečal, stoji 100 metrov severno od Castruma. To so ostanke tri-ladiske zgodnjekršćanske bizantinske bazilike iz V. ali VI. stoletja. Bazilika daje še večjo vrednost od dotodanjega načina graditve. Ladje se ne končujejo s polkrožnimi absidami, ki so značilno svojstvo crkvenih bazilik razsvetljenega tipa, ampak s pravokotnimi. Čudoviti okrasni element v oblihi živalskih glav na kapitellih stebrov, ki so nastali pod spretnimi prsti kamnosekov, dajejo na obiskovalce tako svežo, kot da bi bili pravkar izklesani. V kripi in okoli bazilike sem našel na pokopališču zgodnjekršćanskega mučencev. Po travnihih je ob obzidja do stare ceste

proti Penedi polno monolitnih kamenitih sarkofagov. Danes stojita na svetu samo še dve takšni baziliki: ena je v Siriji, druga v Maroku, toda obe sta precej slabše ohranjeni.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

G. Grubissa
v «Rossonijevi»

Sprehod skozi Rossonijevu palačo v Russovu galerijo je to pot izlet v sončni nedelji iz mesta, ob naši obali, na Krat in globlje. V oblihi galerijah namreč razstavlja olja in akvarele Guglielmo Grubissa. Je to slikar, ki izmed gseh domačih pokrajinarjev gotovo najbolj zvesto podaja lepoto narave. Slike desetletja je v skoraj nespremenjen načinu slikanja opeva v prostosti barv svojih slik morja in obalnih mestec, tržaškega starega mesta in kraških dolin v belini skal in zelenju gajev. Tako tudi na tej razstavi, kjer najdemo vse omenjeno. Kaj slikanje po naravi pod prostim nebom mu je vedno bilo zmagovanje nad tegobami mestnega življenja, a obenem upor proti sodobnemu razkrajanju likovnih vrednot. Zavojuje tega stalno zavrača vse, kar bi mu v slikah utegnalo vso utripanje narave v suhe obzorce. Malikovalci robotov ga sveda ne morejo visoko ceniti. Je pa tembolj priljubljen med širokimi plastmi umetnost ljubce občinstva, saj jim dovoljuje podživljati spomine pred slikami z jadricami, ki plujejo v svojem jutranjem vetru z nočnega lona, pred olji v soncu ležečih kraških gmaj in v njem bleščočih se skal, pa se pri sluskovati polni tihini zasenečenih uličic pod Sv. Justom, ki so je polni njegovi akvareli. Priznati moramo, da Grubissa iskreno ljubi morje kot pokrajino, gore kot mesteca in vasi, katerih lepote podaja v spreminljivosti dnevnih svetlobe in letnih časov neposredno in neizmerno. Mnogi bi dejali, da zato ni dovolj ubran s svojim časom, da zaostaja za njim. Gotovo pa je uživanje Grubissovih slik prav takim dobrodošlo v trenutkih, ko razpravi in izmučeni od šumne hitrosti življenja velemest potrebujejo malce duševnega mira in spoznanja, da so del žive narave in ne asfaltiranih cest in cementnih stanovanjskih blokov.

MILKO BAMBIČ

Zahodnonemški turisti so letos dosegli rekord. Njihov dotok v drugi deželah je presegel napovedi. Rezervacije pri turističnih uradih za julij in avgust so bile namreč letos za 25 odstotkov večje, kot v istih mesecih leta 1968. Izdatki so se v prvi polovici letošnjega leta povečali za 300 milijardov in so dosegli 2,9 milijardov mark, kar je za 12 odstotkov več kot v enakem obdobju lani.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.)

Da bi mogli biti kos novemu položaju, se predvsem oprite nase. Prišlo bo do nekega nepredvidenega obiska.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.)

Novi dogodki vam bodo narekovali nove poti in sredstva.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.)

Ne dovolite, da bi se vam v delu nakopile še nove težkoče. Napetost v družini bo popustila.

RIBI (od 20.2. do 20.3.)

Zelo ugoden trenutek za izpolnitve neke naloge, ki zahteva iskreno sodelovanje. Manjše razočaranje v zvezi z nekim čustvenim razmerjem.

ANKETA LJUBLJANSKE REVIE «SODOBNOST»

Usoda slovenske narodne skupnosti v Italiji - Nekatera pereča vozlišča

Boris Race,

javni delavec, član predsedstva SKGZ, Trst

1. Mnogo je otipljivih dokazov življenjske slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki pa ne morejo dati popolne slike o njenih razmerah.

Kakovostna afirmacija slovenskih kulturnih institucij in posameznikov, raznolika publikaistična in so razmerno mpozna angažiranost Slovencev v prosvetnih, sportskih in strokovnih organizacijah, afirmacija v političnih organizacijah, pripadnost k svojemu narodu in obhajanje bojevitiga duha iz narodnoosvobodilnega boja, vsi ti pojavi, navzven popopoma upravičeno bolj poudarjeni, kakor bi bili v razmerah narodnostne neogroženosti, kažejo kakovost posameznikov, ki je prepotrebna komponenta za utrjevanje narodnostnega ponosa in odločnost akcivnega dela, da ohrani svojo narodnostno bit.

Skupaj s slovensko šolo pomejno vsi omenjeni pojavi krepijo odpor proti asimilaciji, ki pa je preobila, da bi asimilacijski proces omejil na posamezne primere. Lahko bi torej rekli, da zavestni in zavestni del slovenskega prebivalstva stoji danes malone vse, kar je v njegovi moči, da bi slovenska narodnostna skupnost v Italiji ostala slovenska, da pa so drugi, nesprotni dejavniki, veliko močnejši, zaradi česar je plamen, ki greje toplini lonce, še vedno močan.

Okrog pravih vzrokov za ta proces je med Slovenci v Italiji mnogo «teorij», ki ne izhajajo iz znanstvenih raziskav in spoznanj ali vsaj iz kolikor toliko objektivne ocene in vrednotenja, ampak predvsem iz koncepta, kako naj bi se Slovenci politično organizirali.

Ker znanstvenih razprav še nimamo, bom skušal podati sodo iz čimbolj nepristranskega vidika. Zaradi omejenosti prostora bom moral ostati zgolj pri trditvah, ne da bi jih utemeljil. Iz istega vzroka ne bom mogel reči sodbe o «teorijah», kar bo prej ali slej nujno potrebno. Mislim, da ne grešim, če trdim, da je danes, večraj, sto in več let nazaj — in to zadnje je zgodovinska analiza potrdila — glavni vzrok, da postajajo Slovenci Italijani, njihova gospodarska podrejenost in narodnostna neenakopravnost. Neizpolnjen dokaz za to je narodnostno stanje v Beneski Sloveniji. Navzočnost vsemogočnega agresivnega in organizirane protislovenskega elementa in blišč tuje civilizacije in kulture je asimilacijski proces pospeševal.

Po zadnji vojni se je tem dejavnikom pridružil še načrtno spreminjanje etnične narave značajna podeželja, urbanizacija Slovencev in podeželja, ki je povzročila opuščanje kmetijskega gospodarstva in znižanje natalitete do skrajne

Posebni statut (kot sestavni del londonskega sporazuma) daje solidno osnovo, kaj bi bilo treba zakoniti. Kot prvo se mi zdi, da bi morala biti uzakonjena pravica slovenskega jezika in razširitev šolskega zakona na Benesko Slovenijo.

Zadnje, kar želim zopet poudariti, ne zadeva zastavljenih vprašanj, je pa malone tako važno kakor sprejetje novih zakonov. To pa je vsakdanja praksa, uveljavljanje zakonov in njihovega duha ter enako merilo pri izvajanju splošnih zakonov brez kakršnih koli diskriminacij.

(Nadaljevanje sledi)

Uspel kulturni dogodek na Opčinah

Novoustanovljeni moški zbor p.d. «Tabora», ki je v soboto in nedeljo nastopil pod vodstvom prof. Grgića

Predsednik SPD dr. Robert Hlavaty pozdravlja in čestita novoustanovljenemu pevskemu zboru in članom dramske skupine

Dramska skupina p.d. «Tabora», ki je v soboto in nedeljo uspešno nastopila v tridejanki «Vdova Rošinka»

SREDA, 8. OKTOBRA 1969

Popevkarji: 14.45 Nove pesmi; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Simf. koncert; 17.00 Program za mladino; 19.10 Življenje F. S. Fitzgerala; 20.15 Cappelli: «Ducentomila e uno»; 21.45 Simfonični koncert.

II. PROGRAM

7.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Nove pesmi; 9.05 Zakaj in kako?; 10.00 Radijska priredba; 10.40 Telefonski pogovori; 13.35 Kvarlet Cetra; 14.05 Juke box; 15.18 Mladi koncertisti; 18.20 Po ljudna onklopedija; 20.00 Operni svet; 20.55 Nogometna tekma Milan-Estudiantes; 22.50 Nove plošče.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.05 Palestrina in Telemann; 12.20 Vzporodna glasba — Komorno Hummel; 16.25 Sodobna ital. glasba; 17.40 Jazz; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Kulturna rubrika; 19.15 Koncert; 20.30 Machiavelli; 21.00 Od Schuberta do Wolfa; 22.30 Literarna oddaja.

FILCDIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.45 Scarlatijeve kantate; 10.10 Zoltan Kodaly; 10.20 Ital. sodobna glasba; 12.30 Plošče; 13.30 Simfonični koncert.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.25 Telesna vzgoja; 7.45 Inform. oddaja; 8.08 Glasbena matineja;

9.05 Pisan svet pravljic in zgodb; 9.20 Zabavna glasba; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Iz opere La Vid; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Koncert; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.20 Glasbeni intermezzo; 15.40 Orkester; 16.00 Vsek dan za vas; 17.05 Mladina sebi in vam; 18.15 Iz solistične glasbe; 18.45 Kulturni globus; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 Koncert opernih arhi; 21.00 Zabavne melodije; 22.15 S festivala jazz; 23.05 Literarni nokturn; 23.15 Orkester Kieseling; 23.40 Pevci.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Anglesčina; 13.00 V anti-kvartu; 13.30 Dnevnik; 15.30 Kolesarstvo; 17.00 Program za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 19.15 Znanstve na antologija; 19.45 Sport in kroenike; 20.30 Dnevnik; 20.55 Nogometna tekma Milan-Estudiantes; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 «Il paradi-so dei barbari», film.

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 22.45 Poročila; 9.35 TV v šoli; 17.45 Oddaja za otroke; 18.30 Pisani trak; 18.45 Prehrana; Go be; 19.05 Trajno goreče peči na premo; 19.15 Jazz portret; 19.45 TV prospekt; 20.30 Th. Wilder; Francoske kraljice; 20.55 in 21.55 Nogomet AC Milan-Estudiantes.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje popevke; 9.05 Zvočni trak; 10.05 in 11.00 Ura glasbe; 11.30 Sopranistka Regine Crespin; 12.05 Kontrapunkt; 13.15

DIVJAŠTVO KOMAJ 19-LETNIH MLADENIČEV

V baru sta razbijala kozarce in do krvi ranila pomirjevalca

Policija je najhujšega divjaka spravila v zapor, njegovega pajdaša pa v umobolnico

Leonardo Cascio iz Ulice San Giusto št. 12 in Claudio Melucci iz Ulice Crosada št. 11 imata komaj 19 let, pa so ju policaji in zdravniki že proglasili za nevarna človeški družbi. Prvi je trenutno v varnostni celici kvesture, drugi pa na opazovalnem oddelku psihiatrične bolnišnice. Dogodek, ki ju je privedel v neprijetno kašo, se je odigral predvečernim večerom v baru «Bis» v Ulici F. Venezian. Bilo je okrog 22. ure, ko je na kvesturo telefonirala lastnica omenjenega bara. 53-letna Neomi Tamburini vd. De Pase, ter povedala, da je v njenem lokalu prišlo malo prej do hudega pretepa, pri katerem je bila ena oseba ranjena. Kot bi trenila je izpred kvesture krenili proti Ul. F. Venezian policijski avtomobil ter se kmalu nato ustavil pred barom. V lokalu je res vladalo nenavadno vzdušje. Ob točlini mizi je na stoli sedel mladenič, ki je hudo krvavel po desni roki, okrog njega pa je stala okrogna skupina ljudi. Agenti so ob vsem tem hitro ukrepali. Najprej so poklicali osebe Rdečega križa, ki je ranjenca odpeljalo v splošno bolnišnico. Ranjenca so identificirali za 22-letnega Giuseppe Marsija iz Ul. San Maurizio št. 1. Dežurni zdravnik mu je zaradi pretepe globoke rane dal prvo pomoč. Popolnoma bo okrevel v tednu dni.

Medtem so agenti javne varnosti, po kratkem zaslišanju prisilnih v

NASTOP DVEH ZAMEJSKIH SKUPIN

Beneške pesmi in tržaški plesi na taboru v Vižmarjih

Birtičevi fantje so lepo zapeli, ansambel «Breg» iz Boršta pa je vzbudil pozornost s svojimi nošami in dobro izvedbo

Kakor smo že včeraj poročali, sta na Vižmarškem taboru pri Ljubljani nastopila tudi folklorna skupina «Breg» iz Boršta in po mešani pevski zbor iz Benečije pod vodstvom Antona Birtiča. Poleg glavnega programa je bil namenjen neformalni program, v katerem so nastopale skupine, ki naj bi prikazovale oziroma predstavljale obrobne predele slovenske zemlje. To je na primer folklorna skupina «Emona» iz Ljubljane nastopila s spletom belokranjskih plesov, skupina iz Skofje Loke pa s gorijskim spletom. Benečani so zapeli precej odlično nekaj svojih pesmi. Mnogi od njih so preliči vemi. Ljubljani in tudi to je bilo zanimivo pomembno.

Folklorna skupina «Breg» je prvič nastopila s spletom tržaških plesov. Skupini je treba priznati, da se je precej potrudila in postavila na oder nekaj pristnega. Originalne so bile noše, ki jih je skupina pokazala v Vižmarjih za katere se je precej ljudi zanimalo in spraševalo od kod so. Te noše si je skupina sama poskrbela in jih iskala po naših vaseh. Opis te noše je Milica Kravosova posredovala s tem, da je prebrala pesem Marije Mitjotove «Svetle ženske s' mnenj». Skupina je nato zaplesala in zapela staro «Stu le» ki so jo portarji plesali bodi kot na starih praznikih. Vratile so se nato «sem plesala sem tancala». «So se trjale hlače mame», «Pustna», «Länder» in pa «Ujelem Trste lučke» ni. Pesmi so bile vse originalne po zapisih Gorjupov in Maroltov, koreografijo pa je oskrbel Berto Barčič, ki se je skušal čim bolj držati starih običajev, korakov in tudi načina plesanja. Novost je bila tudi, da je skupina tudi pela, in to še kar dobro, pa čeprav ozvočenje ni bilo najboljšo.

Za skupino samo je bilo pomembno, da je nastopila izven tržaškega ozemlja, da je navzela stike z drugimi skupinami iz matične domovine in da je spoznala nov... oder in občinstvo. Lepo bi bilo, ko bi se res lotila pristnih tržaških plesov in pesmi, ki jih naši stari še polno poznajo, jih je naša tuda še iskati in zapisovati. Bolj primerno je vsekar to, kot pa, da skupina nastopa s srbskimi plesi, pa čeprav so ti bolj slikoviti in živahni.

Upajmo, da se bo skupina temu posvetila in s tem tudi nadaljevala.

N. K.

Berzanti sprejel člane skupine

«operacija Atlantida»

Včeraj zjutraj je predsednik delovnega odbora dr. Berzanti sprejel člane skupine, ki je izvedla znano operacijo Atlantida na jezera Tre Comuni (Cavazzo). Člani te skupine so živeli 25 dni v treh velikih «zabojih» v globini 17 metrov pod gladino tega jezera in dosegli pri tem spodbudne rezultate. Ta operacija predstavlja tudi svetovni rekord podvodnega ja-marstva. Zanj je dal pobudo eksperimentalni odsek za podvodne raziskave v Vidmu.

Dvanajst pogumnih mladincev skupine so spremljali župan Tragašisa Dr. Gianantonio, ravnatelj te operacije Luciano Macarozzi, podravatelj Lucio Nigris in

Pripravljate za DIJAŠKO MATICO!

Cascia vtakne za rešetke. Slednji pa se je temu odločno uprl, iz želje pa je potegnil dolg žebelj in majhno rezilo ter izjavil, da bo oboje poizkusil, če ga bodo skušali zapreti. Pa so mu nevarna predmeta vendarle pravčasno iztrgali iz rok ter ga kljub protestom zaprli v varnostno celico. Tudi njegov pajdaš Melucci je na zelo nenavaden način protestiral proti ukrepom policije. Z glavo je začel butati ob zid ter kričati, da si bo na ta način vzviljeval, če bodo njegovega prijatelja zaprli. Tudi njeta je morala prijeti več agentov, da so ga lahko ukrotili in odpeljali v splošno bolnišnico na pregled. Tu so ugotovili, da je mladenič psihiopat, ter ga poslali v psihiatrično bolnišnico.

Vprašanja svetovalca Pahorja o javnih delih

Občinski svetovalac Luciano Pahor (KPI) je poslal te dni nekaj pismenih vprašanj odborniku za javna dela. V prvem pismu sprašuje odbornika, ali namerava poskrbeti za ureditev raznih ulic in poti zlasti v predmestju. V predmestju so ulice in poti večinoma v klančih, zato se ob vsakem nalivu zrušijo nanje kupi kamenja in zemlje, zaradi nalivov pa se hitreje kvazi tudi steklo. Zato je potrebna stalna skrb, da se ulice in poti stalno popravljajo. Toda zaradi pomanjkanja zadostnega števila delavcev so poti in ulice zanemarjene. Pred časom je imela občina na razpolago za ta dela približno 50 delavcev na vsakem mestnem sektorju, zdaj pa jih je v staležu, skupno z bolniki, samo še 10 odst., ker občinska uprava zaradi krčenja izdatkov ne namešča nove delovne sile. Svetovalac Pahor pripominja, da se nekatere ulice in poti že stajajo v nevarnosti, da jih treba čimprej sprejeti v službo zadostno število delavcev, cestarjev.

V drugem pismu svetovalac Pahor sprašuje odbornika za javna dela, ali bo poskrbel za popravilo in ureditev gornjega dela Ulice Edera, ki je v zelo slabem stanju. Popravilo te ulice je potrebno tudi zaradi tega, ker je tam vhod v otroški vrt.

V tretjem pismu svetovalac Pahor sprašuje odbornika za javna dela, ali bo občinska uprava poskrbela za ureditev novih pločnikov na obeh straneh Ulice Prato, in sicer med Ulico Fogazzaro in Ulico Scoglio. Pri tem Pahor pripominja, da je predložil zadevno pismo vprašanje že leta 1967 in da je dobil odgovor šele čez dobro leto. Odbornik za javna dela mu je tedaj odgovoril, da se omenjeno delo ne more vključiti v takratni načrt, da pa ga bodo vključili v naslednje programe. Na gornji strani, in sicer med Ulico Prato in Ulico Scoglio je nastala velika vdolbina, tako da je nevarno, da avtomobili, ki tam parkirajo, zdrknejo in povzročijo nesreče. Poleg tega pa vsak na ulici nanese na ceste velike količine raznega materiala in zemlje. Zaradi vsega tega je ureditev pločnikov nujno potrebna.

oglašajte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

PRED TRŽAŠKIM PRIZIVNIM SODIŠČEM

Začetek prizivne razprave o hudi eksploziji v Vidmu

Manjšim krivcem bodo sodili takoj. Perot, Leti in Bortolussiju pa čez nekaj dni

Na tržaškem prizivnem sodišču se je začela včeraj zjutraj sodna razprava zaradi trgaške eksplozije v Vidmu 15. novembra 1967, pri kateri so izgubili življenje štiri osebe, 120 ljudi pa je bilo ranjenih. Eksplozija je povzročila tudi nad dve milijardi lir škode.

Na prvi sodni razpravi, ki je bila v Vidmu 8. julija, leti, je sodišče obsodilo Francesca Perottija, ki naj bi bil glavni odgovoren za eksplozijo, na pet let zapora in sedem mesecev pripora zaradi nenamerne umora, nenamerne povzročitve telesnih poškodb ter drugih prekrškov nad zakoni, ki zadevajo prodajo in ravnanje z eksplozivom. Pod istimi oboževanji so bili obsodeni na eno leto in štiri mesece zapora, 3 mesece pripora ter 766.670 lir globo tudi 21-letna Gianlitta Leti in zapreženi čuvaj, 31-letni Antonio Bortolussio.

Poleg tega je bilo obsodjenih še približno trideset ljudi na kazni, ki gredo od deset do dvanajst dni pripora. Zaradi pomanjkanja dokazov pa je bil na prvem procesu opravičen eden, 60-letni Giacomo Perotti.

Tragedija je, kot rečeno, povzročila eksplozija večje količine eksploziva, ki je bil namenjen razrušenju gradbenega dela. Eksploziv je bil namenjen v majhnem poslopiju, iz opeke na dvonadstropje za urad gradbenega podjetja Francesco Perotti. Perotti je namreč zalegal omenjenim nevarnim materialom gradbeno podjetje v vidmški potrajni, prevajal pa ga je Bortolussio.

Posledice nesreče so bile strašljive. Življenje so tedaj izgubili 54-letna Vanda Termini port. Donata, njen sin, 30-letni Ferruccio Donata, njhova služkinja, 22-letna L. na Fabbro ter njhova uslužbenec,

Kava in sladkor proste cone

Trgovinska zbornica v Gorici sporoča, da je do 31. oktobra v teku razdeljevanje sladkorja in kave proste cone za Gorico, Sovodnje in ostale občine na Goriškem za mesec oktober po naslednjem redu: Sladkor: po 2 kg na osebo za potrošnike iz Gorice in Sovodnje, na odrezek živilske izkaznice št. 19; po 1,25 kg na osebo za ostale občine na Goriškem na odrezek št. 23.

Kava: po 300 gr surove kave za potrošnike iz Gorice in Sovodnje, na odrezek št. 20; po 220 gr surove kave za potrošnike ostalih občin na odrezek št. 24.

Goriško-beneški dnevnik

PO PODATKIH ZA OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE ŠE ONI ZA VRTCE

Slovenska šola na Goriškem čvrstejša kot kdaj koli prej!

V vseh slovenskih šolah in vrtcih letos 1017 otrok - V otroških vrtcih letos 252 otrok, t. j. 20% več kot lani - Ohraniti je treba občinski vrtce v Šentmavru - Zakaj še vedno utraktivistični vrtci v Pevm? - Razlagi v Gorici naj bodo tudi v slovenskih

Pravkar začeto šolsko leto 1969-70 obeta biti zelo pozitivno za slovensko šolstvo na Goriškem. Število učencev in dijakov se je povečalo tako na srednjih kot na ljudskih šolah, kot smo v prejšnjih dneh poročali, prav tako se je povečalo za dobro petino število otrok, ki obiskujejo slovenske otroške vrtce na Goriškem. Imamo novo trgovsko šolo, ki obeta uspešni, zadeva ravnateljice te šole se je ugodno rešila. Skratka, mnogi smo, da lahko zaupamo bolj kot kdajkoli prej v bodočnost naše šole in s tem v zvezi v bodočnost naše narodnostne skupnosti, ki živi v mešanih sedanjih goriških pokrajini.

Pogledamo danes kakšno je stanje v občinskih vrtcih za slovenske otroke na Goriškem. Največ vrtcev, in sicer šest, vzdržuje ustanova ONAIR. Ta upravlja vrtce v Dobrodo, ki je enoten za vse občine, dva vrtca v Sovodnjem in v Rupi ter tri vrtce v goriški občini (Štandrev, Podgora, Pevma).

V vseh teh šestih vrtcih je št. vseh otrok letos višje od lanskega. V Dobrodo imajo letos 48 otrok, lani so jih imeli 41. Otroke prevaja jutraj v vrtce, popoldne pa domov, s posebnim avtobusom. Letos se v Dobrodo prištevajo, da imajo premošni prostora za vrtce, ki je bil zgrajen šele pred nekaj leti. Imajo eno vzgojiteljo in dve potrošnici, ki komaj zmorejo držati v vajetih tako veliko število otrok.

V Sovodnjah je letos v vrtcu 40 otrok, lani so jih imeli le 25. Do tako velikega porasta so precej pripomogli Vrhovci, ki pošiljajo deset otrok v sovođenski vrtce. Za prevoz sicer občinska uprava, ki je naložila za ta naložila posebni taks, ki dvakrat dnevno prevaja otroke s te kraške vasi v sovođenski vrtce. Tudi tu je precej problem prostorov. V Rupi imajo letos v vrtcu 17 otrok, lani pa so jih imeli le 12. Problemov s prostorom tu ni.

V goriški občini upravlja ONAIR tri vrtce in sicer vse tri v slovenskih predmestnih vaseh. V Štandrevu je letos vpisanih 23 otrok, lani jih je bilo 19. V Podgori, kjer so vrtce ustanovili šele pred nekaj leti, je letos vpisanih 17 otrok, lani jih je bilo 12. V Pevm, kamor zahajajo tudi nekateri italijanski otroci, pa imajo le 23 otrok, lani so jih imeli 18. V vseh šestih vrtcih ONAIR imajo torej letos 170 otrok, lani pa so jih imeli 129.

Goriška občinska uprava je do lani upravljal tri slovenske otroške vrtce, letos pa namerava skrajšati njih število na dva. Ostala naj bi vrtca v Ulici Croce in v Ulici Randaccio, odpravila pa naj bi vrtce v Šentmavru; ker je v vrtcih vasi premošni otrok. V Ulici Croce je letos 28 otrok, lani jih je bilo vpisanih 23. V Ulici Randaccio je letos 24 otrok, lani jih je bilo 32. V Šentmavru pa so lani imeli 10 otrok, letos jih je ostalo le 5. V tem razpadu ljudske šole in buje ni v vasi drugih otrok. Zaradi tega namerava goriška občinska uprava prevajati s avtom potrošnikov otrok v vrtce v Ulici Croce.

Za konec smo pustili številni otroški vrtci, ki je v občinski režiji in ki ga upravlja šolske sestre. Vrtce je odprti od marca do božičnih praznikov in je deloval z uspehom vse poletje, ko so stari otroci imeli polne roke dela na polju. V tem vrtcu je letos 25 otrok iz vseh občin, ki jih prevajajo z avtomobilom vsak dan.

Skupno imamo torej letos na Goriškem v otroških vrtcih 252 otrok, medtem ko smo jih lani imeli (vseštev Stevanjan) le 209. Beležimo torej porast 43 otrok.

Pri tej ugodni sliki pa najdemo nekaj madežev, ki jih bo treba čimprej odpraviti. Odprava vrtca v Šentmavru je nevarna, kajti tu lahko privede do zaprtja osnovne šole v tem kraju. Zadržena se pri vrtcu, ne vemo pa, kaj bomo končali. Svetovalci slovenske narodnosti v goriškem občinskem svetu bi morali pozitivno za našo skupnost rešiti ta problem. Imamo primere italijanskih šol in vrtcev, ki imajo še manj otrok, pa jih razne obilnosti ohranjajo pri življenju.

Rešiti bi bilo treba enkrat za vselej problem utraktivističnega vrtca v Pevm. Pevm se tu vrši v dveh jezikih iz prakse pa vemo kateri jezik prevladuje. Možna bi bila pravišna v vrtcu število slovenske otroke, ki bivajo v novem naselju ljudskih hiš pri pevskem mostu, italijanski otroci iz Pevme pa bi lahko zahajali v lep vrtce onkraj mosta.

V notranjosti slovenskih občinskih vrtcev v Ulici Randaccio in v Ulici Croce je razočarana objava goriškega zupnika, ki določa denar na red v vrtcih. Objava je napisana samo v italijanskem jeziku. Ali namerava predstavnik slovenske narodnosti v goriškem občinskem svetu, ki bi lahko poskrbel, da bi bil razobesen tudi slovenski napis?

Se nekaj. V treh slovenskih občinah se je število deklet in dečkov, ki posejajo slovenske vrtce, zelo povečalo odkar so uvedli prevoz z raznimi vozili. Ali ni mogoče, da bi tudi goriška občina poskrbela za sličan prevoz? Vsi starši ne morejo pripeljati vsako jutro otroka v avtomobilu, ker so medtem že dolga pot. Imamo še veliko možnosti, da se lahko otroci dostavijo v vrtce na različne načine.

Med prvimi je bila na vrsti za dva Massimiliana Randija iz Gorice, Ul. Tomlin 18, ki jih je bil tožen, da je dne 11. junija 1968 zjutraj ob 7.40 na križišču Ulice Cimarosa v Ronkah povzročil trčenje dveh avtomobilov pri katerem sta bila ranjena 30-letni karoserist Marko Brani in gospe, Ul. Aquile 53 in njegov avtomobil. Sedaj 22-letni Silvio Grendene iz Štandrev, Ul. Piemonte Reale 10. Prvi se je moral zdraviti v goriški bolnišnici 23. drugi pa 10 dni.

Randi se je peljal z avtomobilom 1500 ter je kot pravi obtožnik vozil prenašal in prehitel na križišču ter je zaradi tega odgovoren za nesrečo. Okrajni sodnik v Trzinu ga je pri razpravi dne 12. decembra lani obsodil na plačilo globo 50 tisoč lir pogojno in brez vpisa, povzročil škodo in odškodnino ter plačilo sodnih stroškov. Na predlog zagovornikov Cimarosa, dr. Sancia in odv. Sarda pa je sodišče odločilo priznati pravico, ker obstaja možnost, da se bosta obe stranki pogovorili glede odškodnine in bodo potem na tej osnovi umaknili tožbo.

V odločitvi obtožbenke pa so obravnavali prizivno razpravo v zvezi 31-letne Lile Barut iz Trzica, Ul. Voita 7, ki jo je vozila uprava ljudskih hiš v Trzinu, da je kradla elektrini tok s povezovalice na napeljavno na stopnišču in

našli smo tisočkrat, na katerega smo že dolgo pozabili. Imamo še veliko možnosti. Potrebna je vztrajnost vseh: slovenskih družin, učiteljev in profesorov, učencev in dijakov, vse slovenske javnosti. Potrebna je na tem področju enotna politika vseh političnih skupin, ki združujejo Slovence vseh slovenskih prostornih organizacij in ustanov. Če bo do tega prišlo uspeh ne more izostati.

Včeraj in danes stavka v sovođenski predilnici

Včeraj je bila v sovođenski predilnici dveurna stavka v vsaki izmeni. Stavko so proglasili sindikati, ker ni vodstvo podjetja sprejelo delavskih zahtev. Stavka je uspeša 98-odstotno. Tudi danes je predvidena dveurna stavka v vsaki izmeni.

DNE 13. SEPTEMBRA PRED 26 LETI

S puškami in eno strojnico so Doberdobci zavrnili napad nemških oklopnikov na vas

Skupna borba domačinov in delavcev iz tržiske ladjedelnice v sklopu «Proletarske brigade»

V nedeljo, 12. oktobra ob 10.30 bodo na glavnem trgu v Dobrodo uradno odkrili spomenik padlim borcem za svobodo. V tej borbi je dalo svoje življenje kar 73 domačinov. Naj danes ozivimo spomin na 13. september 1943, ko so nemški okupatorji prvič vdrl v Dobrodo.

Pred 26. leti v noči med 10. in 11. septembra leta 1943, je bila ustanovljena «Proletarska brigada», ki se je v glavnem sestavljala iz tržiske ladjedelnice. Ta brigada se je od 12. do 24. septembra 1943 borila proti nemški oklopni diviziji «Göring» v Gorici, predvsem okrog železniške postaje in na goriškem Krasu Partizani «Proletarske brigade» so v Dolu, ob cesti, ki pelje iz Gorice v Trst, dan za den zadajali oddelek divizije «Göring» hude udarce. Oklopna divizija «Göring» pa je 27. septembra izvedla veliko ofenzivo s 500 oklopniki in topovi raznega kalibra in prisilila partizane na umik.

Številni prebivalci iz Dobrodo, Poljan in Dola se tistih dni še spominjajo. Še toliko bolj živ pa je spomin na 13. september, ko so nemški okupatorji prvič vdrl v Dobrodo.

Dobrodoški možje in fantje so od 8. do 10. septembra 1943 razorožili oddelek «Alpino», ki so bili nastanjeni v otroškem vrtcu in po nekaterih skednjih. To nalogo, kakor tudi organiziranje vasko o

OKROŽNO SODIŠČE V GORICI

Ker predvidevajo poravnavo so odložili sodno razpravo

Povisana kazen ženi, ki je kradla elektrini tok

Pred okrožnim sodiščem so imeli v Gorici na zadnjem zasledanju škodo izključno razpravo od katerih so jih dober del zavrnili odnosno poslali nazaj prvostopenjski sodišču v ponovno preuditev.

Med prvimi je bila na vrsti za dva Massimiliana Randija iz Gorice, Ul. Tomlin 18, ki jih je bil tožen, da je dne 11. junija 1968 zjutraj ob 7.40 na križišču Ulice Cimarosa v Ronkah povzročil trčenje dveh avtomobilov pri katerem sta bila ranjena 30-letni karoserist Marko Brani in gospe, Ul. Aquile 53 in njegov avtomobil. Sedaj 22-letni Silvio Grendene iz Štandrev, Ul. Piemonte Reale 10. Prvi se je moral zdraviti v goriški bolnišnici 23. drugi pa 10 dni.

Randi se je peljal z avtomobilom 1500 ter je kot pravi obtožnik vozil prenašal in prehitel na križišču ter je zaradi tega odgovoren za nesrečo. Okrajni sodnik v Trzinu ga je pri razpravi dne 12. decembra lani obsodil na plačilo globo 50 tisoč lir pogojno in brez vpisa, povzročil škodo in odškodnino ter plačilo sodnih stroškov. Na predlog zagovornikov Cimarosa, dr. Sancia in odv. Sarda pa je sodišče odločilo priznati pravico, ker obstaja možnost, da se bosta obe stranki pogovorili glede odškodnine in bodo potem na tej osnovi umaknili tožbo.

V odločitvi obtožbenke pa so obravnavali prizivno razpravo v zvezi 31-letne Lile Barut iz Trzica, Ul. Voita 7, ki jo je vozila uprava ljudskih hiš v Trzinu, da je kradla elektrini tok s povezovalice na napeljavno na stopnišču in

Izgubljeno najdeno

V uradih mestne policije v Gorici hranijo naslednje predmete, ki so jih najdeli tam izročili:

Sedem možikov in osem ženskih koles; ene klešče; denarnico z nekaj denarja; aktovko z nekaj denarja; zlat prstan; motocičlo; sončne naočnike, šolsko knjigo, eno gramofonsko ploščo, obleko za novorojenčka, ene naočnike, brusilno kolo s podstavkom, dve ženski majlici, eno aktovko, kraljico iz dragocene kovine, eno možsko srajco, eno žensko torbico, eno črto, kolo znamke «graziella».

Kdor lahko dokaže, da je lastnik katerega navedenih predmetov, ga lahko dvigne v omenjenem uradu v Ul. Mazzini 10 ob delavskih med uradnimi urami.

OBMEJNI PROMET NA GORIŠKEM

Skoro 1.100.000 prehodov v septembru s prepustnicami in potnimi listi

Velik porast v primeru z lanskim septembrom - Skoro 294 tisoč prehodov so zabeležili tudi v Beneški Sloveniji

Po podatkih obmejne policije je v preteklem septembru dosegel obmejni osebni promet na goriškem področju skoro en milijon in 100 tisoč osebnih prehodov v obeh smereh. Od tega odpade na prehode s potnimi listi pri Rdeči hiši kar 670.148; od teh je bilo 464.389 italijanskih in 205.759 drugih državljanov S prepustnicami raznih vrst in dvovalutskimi dovoljenji je šlo na drugo stran 429.368 ljudi; od teh jih je bilo 267.032 italijanskih in 162.336 jugoslovanskih državljanov.

Ce primerjamo te številke s podatki za lanski september bomo ugotovili za letošnje povečanje prometa. Lani v septembru je namreč dosegel ta promet nekaj nad 738 tisoč prehodov, ali za polovico manj.

Tudi osebni promet na področju Beneške Slovenije je bil v septembru precej živahen. Skupno so zabeležili skoro 294 tisoč prehodov oseb v eno ali drugo smer. Od tega je šlo preko meje pri Stupici s potnimi listi 137.412 in sicer 132.883 italijanskih in 24.529 tujih državljanov od katerih so pre-

težno Jugoslovani. S prepustnicami je šlo na drugo stran 136.415 ljudi; od tega 104.001 Italijanov in 32.418 Jugoslovani.

Tukaj je bil tudi najbolj živahen promet pri Stupici, kjer je šlo s prepustnicami na drugo stran 132.302 oseb. Na ostalih prehodih je bil promet naslednji: Učeta 119, Prosnig 416, Mišček 762, Klinac 236, Cepletišče 790, Robodišče 551, Solari 223 in Gornja Idrija 20.

Včeraj v Novi Gorici

Sestanek med SPZ in ZKPO

Včeraj zjutraj je bil v Novi Gorici sestanek med voditelji Zveze kulturno prosvetnih organizacij iz Nove Gorice in Slovenske prosvetne zveze iz zamestva. Obravnavali so dosedanje sodelovanje in načrtali osnove za nadaljnje stike med društvi obeh prosvetnih central. Določili so, da bo v kratkem prišlo do drugega sestanka, na katerem bodo nadaljevali razpravo. Govor je bil tudi o reviji pevskih zborov z naslovom «Primorska pomladi», na kateri bodo slovenski pevski zbori s obeh strani državne meje pokazali svoje znanje.

Solastnik Solvaya

se bo razgovarjal z delavci

Na sestanku s sindikati včeraj dopoldne sta inž. Nardi, generalni ravnatelj družbe Solvay v Italiji in direktor Turcheiti najavila, da pride danes v Trzin eden od glavnih delničarjev Solvaya Pierre Solvay, ki bo imel danes dopoldne ob 11. uri sestanek z delavci te tovarne v Trzinu. Ob tej priliki bo govoril o sklepih družbe glede zapore tovarne in o problemih, ki so s tem v zvezi. Pozneje se bo sestel tudi s člani notranje komisije. Ni pa predviden noben sestanek z drugimi sindikalnimi predstavniki.

Seznam za dijaške

podpore v Sovodnjah

Na oglašni deski zupanstva v Sovodnjah je od ponedeljka, 6. t.m. na vpogled seznam dijakov, ki so jim ugodno rešili prošnjo za prispevek za vožnjo in za nakup šolskih knjig. Seznam bo na vpogled do 21. t.m. V tem času je možno vložiti tudi priščotno prošnjo, eventualnim nepravilnostim in izjuzični prošnji prosilcev. Prošnjo je treba nasloviti na delovno odborstvo za šolstvo v Trzinu, izročiti pa v Trst. Kljub strogim preiskavam pa se jim ni posreželo odkriti skladišča orožja in streliva, ki je bilo skrito v prostoru občinske javne tehnične na trgu pred cerkvijo.

Prvi dan okupatorjevega prihoda 13. septembra je tako zahteval stiri žrtve. In to je bil samo začetek. Kraško ljudstvo pa ni klonilo zaradi ustrahovanj.

Možje in fantje so množično odhajali v partizane, celotno prebivalstvo je sodelovalo v narodno-osvobodilni borbi. 73 prebivalcev dobrodoške občine je izgubilo življenje v borbi proti nacijskemu in v koncentracijskih taboriščih. To je zares visoka krvna davek in tega se ne sme pozabiti!

J. J.

Menični protesti na Goriškem

V prvi polovici preteklega septembra je bilo na Goriškem kar 731 meničnih protestov. To je precej visoka številka, čeprav gre za obdobje po potnem prometu, ko je trgovina manj živahna zaradi poletnice.

Od tega je bilo samo v Gorici 361 protestov, ali skoraj polovica od vseh in tudi v tem oziru pomeni nekaj rekord pred prejšnjimi meseci. Med slovenskimi občinami je bilo največ protestov v Dobrodo in sicer 11; mnogo bolj je bilo v Sovodnjah, kjer so imeli dve protestirani menici, v Steverjanu pa tokrat celo nobene.

Po ostalih občinah je bilo stanje naslednje: v Trzinu je bilo 144 protestiranih menic, v

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

TEKMOVANJE V STRELJANJU 11. ŠŠI V DOBERDOBU IN NA PROSEKU

Po sinočnih kvalifikacijah trinajst strelcev že v finalu

Samo Sovodnjec Ferfolja zbral 80 krogov - Nobena tekmovalka ni izpolnila norme

Kvalifikacijsko strelsko tekmovalje 11. ŠŠI za Goriško v Dobrodo- bu, ki ga organizira SD Mladost, je uspelo zelo dobro. Udeležilo se ga je 24 strelcev iz petih društev, ostali pa bodo prišli na vrsto še drevi. V lepo pripravljeni dvorani PD Jezero so se na dveh tar- čah zvrstili ob zračnih puškah tekmovalci drug za drugim in lah- ko kar rečemo, da so pokazali ze- lo dobre storitve. Pet tekmoval- cev se je že v prvem večeru u- vrstilo v finale, štirim pa je to sploštelje za las. Poleg tega je padla tudi osemdesetica, kar jas- no kaže, da se nameravajo v pe- tek v finalu vmešati v boj za prva mesta tudi tekmovalci z Go- riškega in ne le s Tržaškega.

Sinočni rezultati tekmovalja v Dobrodo bu so bili naslednji:

SD Sovodnjec
Kosič Aleš 68 krogov
Cotič Darilj 78

Florin Janjo 66
Cotič Marko 46
Busin Rado 70
Rutar Edi 73
Ferfolja Sergij 80
Tomislav Vojko 64
Vižintin Izotk 36
Maligot Edi 68
Dom Gorica
Pavšič Rado 54
Mladost
Jarc Ivan 69
Laković Jože 33
Gergolet Lado 65
Kadež Marino 62
Soban Zdravko 68
Colja Maks 74
Kosič Bruno 68
Vesovci Egidij 49
RMV
Rupel Aldo 57
Juventina
Mucič Jordan 59
Brajnik Herman 26
Lutman Severin 50

Petarin Bojan 50
Tekmovanje se bo nadaljevalo drevi v isti dvorani in sicer z za- četkom ob 20.30.

Skoraj 50 tekmovalcev je nasto- pilo v streljanju sinoči v dvorani Prospektnega doma na Proseku v okviru 11. ŠŠI. To tekmovalje je za tržaško področje organiziralo SD Kontovel. V majhni dvorani proseških prosvetanjev skoraj ni bilo prostora za vse, ki so prišli nastopiti ali pa si le ogledat spret- nost strelcev. Med petdeseterico jih je osem izpolnilo finalno nor- mo, vendar pa med temi ni bilo nobene ženske.

Člani šestih nastopajočih društev so dosegli take zadetke:

MOŠKI
Kras
Milčič Duško 65
Šuc Zarko 54
Milčič Mario 55
Furlan Alojz 71
Furlan Karel 74
Furlan Miro 66
Rebula Ivan 59
Budin Janko 62
dr. Budin Stanko 72
Doljak Marcel 77
Lukša Ivan 75

Cankar
Janković Bruno 69
Vitez Franko 72
Janković Ljilj 49
Magajna Mario 49
Babić Milan 62

Primorje
Kureš Emil 65
Hrovat Josip 46
Kralj Rado 73
Štuckler Emil 43
Možina Tulij 48

Vesna
Košuta Boris 27
Sulčić Branko 34
Sedmak Josip 41
Tence Aleksander 65
Puruš Mavrič 15
Košuta Stojan 48
Cotič Sergij 59
Sirk Vojko 31
Košuta Kamil 46

Zarja
Gržič Karel 45
Križmančič Lucjan 46
Gržič Ivan 33
Kralj Sergij 65
Zagar Vinko 51
Kovačič Valter 32
Čal Radič 72
Križmančič Egon 60
Križmančič Mitja 64
Križmančič Marj 57
Zagar Mirjan 65
Križmančič Branko 60
Šibelj Marj 67
Marc Emil 25

Polet
Daneu Drago 55
Ferula Saško 58

ŽENSKE
Cankar
Mikšič Anica 39

Zarja
Marc Nada 27

Polet
Sancin Majda 24.

Noči bo na Proseku drugi del strelskega kvalifikacijskega tekmo- vanja, v katerem bodo nastopili tekmovalci naslednjih društev: Kontovel, Gaja, Skamperle, Breg, Reben in RMV. Tekmovanje se bo začelo ob 20. uri.

NOGOMET

Zmaga Poljske nad V. Nemčijo

V. BERLIN, 7. — V prijateljskem mednarodnem nogometnem srečanju v Berlinu je Poljska pre- magala Vzhodno Nemčijo z 2:1 (2:0).

na suhem. Vse živali so odšle zopet na zemljo, in vtem je prišel gospod Bog.

«Toraj kaj, Noe?» «Ali je bilo to pošten dežek ali ni bil?»

«To si mislim, Gospod,» je odgovoril Noe, «bil je prama dežek, kakršnega mora biti.»

«Saj on o ničemer ne ve, Gospod,» je skočil v besedo Kam, «on niti ne ve, ali je deževal ali pa snežilo. Saj je ves čas ležal zraven krmarke kolibe in bil pijan kakor žol- na.»

To je kajpak Noeta razkači- lo, poskočil je in ozmerjal Ka- ma, da je bilo jo.

«Ampak, Noe!» je zavpila Mrs. Noetova. «Ali se ne sra- muješ takole zmerjati in sa- kramentirati, ko je tukaj go- spod Bog?»

«To je all right, gospa Noe- tova,» je rekel gospod Bog. «To je vendar že takšen nara- ven zakon, da vsak pošten kapitan zmerja in kolne, ka- dar se razjezi. Se nikoli nisem videl pravega kapitana, ki bi ne zmerjal, to ni lahko ver- jamete. In če znajo tako do- bro zmerjati kakor Noe, me to preveč ne moti. Kar pa mi ni

KOŠARKA

V okviru priprav za prvenstva

Borovci precej zaposleni

Danes mladinci na Opčinah - Jutri «športni dan» s Servolano

Pestra aktivnost Borove košarkar- ske sekcije. V okviru priprav za pr- venstva naraščajnikov, mladincev in članov bo Bor v teh dneh precej zaposlen.

Danes, sredo, ob 16. uri bodo Bo- rovi mladinci odigrali na odprtem opensem igrišču prijateljsko tren- ing tekmo s prvo naraščajniško ekipo Poleta. Po uspešnem srečanju (59:36) — prejšnji petek — proti Servolani Borovi mladinci vestno trenirajo. Pripravljajo se namreč za prvenstvo, ki se bo začelo 19. t.m. Današnje srečanje bo služilo plavim, da preizkusijo dva nova na- pada proti koni in obrambi na mo- ja. Obenem pa bo tekma dobra iz- kušnja tudi za Polet, ki se priprav- lja za naraščajniško prvenstvo, ki se bo prav tako začelo 19. t.m.

Moštvu bosta nastopili z nasled- njima možnima postavama:

POLET (naraščajniki): Adrijan Sosič, Edi Daneu, Edi Kraus, Miloš Jugović, Borut Deško, Robi Gantar, Jani Sosič.

BOR (mladinci): Sandi Pertot, Andrej Šare, Mladen Škerlj, Stojan Hrvatič, Renato Štokelj, Valter Hr- vat, Martin Kralj, Ivo Sosič, Da- nje Zavradal.

Jutri — športni dan s Servolano. Prijateljski in športni odnosi s Ser- volano bodo s to priveditvijo še tesnejši.

Spored jutrišnjih srečanj na od- prtem igrišču v škoednju je nasled- nj:

Ob 17.00 uri Servolana — Polet (naraščajniki)
Ob 19.00 uri Servolana — Bor (mladinci)
Ob 21.00 uri Servolana — Bor (člani)

Srečanja bodo gotovo zanimiva in koristna, saj bodo tako naša mo- šstva lahko preizkusila trenutno for- mo svojih igralcev in tudi formo nasprotnikov. Ne gre namreč po- zabit, da bo prav Servolana težak nasprotnik za naše barve na vseh treh prvenstvih.

—bl—

PLAVANJE

PRIMERJANJE MOČI

Dvoboj Amerika - Evropa še vedno brez smisla

Značilno za plavalni šport je hitro rušenje rekordov. Po vsem svetu se vsako leto našteje neverjetno ve- liko svetovnih rekordov, ki dokaj jasno kažejo, da je ta športna pa- noga še v velikem razvoju in daleč od mej človeških zmogljivosti. V a- tletiki je že dvakrat prišlo do sreča- nja med Evropo in Ameriko, zanimiv pa bi bil tak dvoboj tudi za pla- valce. Na podlagi letosnjih dveh najvažnejših plavalnih tekmovalj (prvenstvo ZDA in tekmovalje za evropski pokal) smo privedili tak dvoboj na papirju. V poštev so bili vzeti torej rezultati, katere bi pla- valci verjetno dosegli ob največjem agonističnem naporu in še nekateri, ki so bili časovno prav neposredno pred ali po teh dveh prireditvah. Za moške smo vzeli v poštev na- slednje dosednje:

100 m prosto
1. Havens (ZDA) 52"5
2. Heidenreich (ZDA) 52"9
3. Iliev (SZ) 53"5
4. Kulikov (SZ) 53"8

200 m prosto
1. Fassnacht (Z. Nemčija) 1'56"5
2. McGreath (ZDA) 1'56"7
3. Bello (Peru) 1'57"
4. Larsson (Švedska) 1'58"5

400 m prosto
1. Fassnacht (Z. Nemčija) 4'4"
2. Burton (ZDA) 4'4"4
3. Kinsella (ZDA) 4'6"2
4. Sperling (NDR) 4'11"5

1500 m prosto
1. Burton (ZDA) 16'4"5
2. Kinsella (ZDA) 16'18"9
3. Fassnacht (Z. Nemčija) 16'32"2
4. Ling (NDR) 16'48"8

100 m delfin
1. Russel (ZDA) 56"
2. Bello (Peru) 57"6
3. Nemšilov (SZ) 57"8
4. Poser (NDR) 58"2

200 m delfin
1. Burton (ZDA) 2'6"5
2. Spresk (ZDA) 2'6"
3. Poser (NDR) 2'8"2
4. Meeuw (Zah. Nemčija) 2'9"1

100 m prsno
1. Pankin (SZ) 1'6"4
2. Floio (Brazilija) 1'6"4
3. Job (ZDA) 1'7"7
4. Betz (Zah. Nemčija) 1'8"3

200 m prsno
1. Dinksen (ZDA) 2'26"9
2. Pankin (SZ) 2'27"1

3. Job (ZDA) 2'28"2
4. Mihačlov (SZ) 2'28"3
100 m hrbtno
1. Matthes (NDR) 57"8
2. Ivey (ZDA) 1'0"2
3. Russel (ZDA) 1'0"4
4. Gromak (SZ) 1'0"8

200 m hrbtno
1. Matthes (NDR) 2'6"4
2. Hall (ZDA) 2'6"6
3. Ivey (ZDA) 2'7"3
4. Esteve (Španija) 2'13"4

200 m mešano
1. Hall (ZDA) 2'9"6
2. Russel (ZDA) 2'12"6
3. Fassnacht (Zah. Nemčija) 2'14"6
4. Kravčenko (SZ) 2'14"6

400 m mešano
1. Hall (ZDA) 4'33"9
2. Power (ZDA) 4'42"
3. Fassnacht (Zah. Nemčija) 4'42"5
4. Pechmann (NDR) 4'49"

Štacija 4x100 m
1. Amerika
2. Evropa

Štacija 4x100 mešano (hrbtno, delfin, prsno, prosto)
1. Evropa (Matthes 57"8, Nemšilov 57"8, Pankin 1'6"4, Iliev 53"5)

DREVI NA STADIONU SAN SIRO

Milan - Estudiantes za medcelinski pokal

Tekmo bo prenašala italijanska televizija

MILAN, 7. — Jutri zvečer se bo Milan znašel pred težko nalogo: v prvem srečanju za medcelinski po- kal se bo moral spoprijeti z argen- tinsko enajsterico Estudiantes. Argentinci, ki se že teden dni pri- pravljajo v Italijo, bodo skušali do- seči na milanskih tleh čim bolj povenen rezultat, ki bi jim na do- mačih tleh zagotovil med povrat- nim dvobojem zmago. V Italiji ne bi smeli izgubiti, ker bi morali doseči doma zmago, ki bi jih pri- silila, da bi odigrali tretjo tekmo.

dar moj svaki! Ta se bo že va- roval, o njem vem lepe reči.» «Wel, pride pa okrajni so- dnik,» so rekli ljudje.

«Malo strahu! Kaj mi more okrajni sodnik. Ko bi jaz za- čel pripovedovati, kar vem o njem, bi šel in se obesil.»

«Je že mogoče, da se ne bo- jate ne šerifa ne sodnika. Ampak je še neki človek in o njem ne veste ničesar.»

«Kdo bi bil to?» je vprašal Babilon.

«Gospod Bog,» so odgovar- jali ljudje. «In ni še dolgo, ko je gospod Bog ukrotil dru- gačne gospode, kakor ste vi, in jih je utopil, ker so preveč grešili.»

«Povodni se ne bojim,» je rekel Mr. Babilon. «Kadar se podro jezovi, bom zlezel na streho in počakal, da bo mi- nilo.»

«Ko bo gospod Bog odprl zatvornice,» so ugovarjali ljud- je, «pojde voda dosti bolj vi- soko kakor vaša hiša.»

«Well, više ne pojde, kakor bo hiša, ki si jo bom jaz se- zidal,» se je bahal Babilon, «za- kaj jaz si postavim tako hi- šo, da bo segala naravnost do neba. In če bo voda zares ta-

Na dirki po Bolgariji

Italijan Poloni osvojil 1. mesto

SOFIJA, 7. — Na amaterski ko- lesarski dirki po Bolgariji je zma- gal Italijan Poloni. Drugo mesto je zasedel vzhodni Nemec Knispel, tretje Poljakom Labochu.

PARIZ, 7. — Francoska kole- sarska zveza je poslala predse- dnika mednarodne zveze Rodonju protestno brzojavko, s katero na- javlja, da sprejme s pridržkom sklep UCI o etapnih dirkah za profesionalce in še posebno o Touru de France.

Izvršni odbor mednarodne kole- sarske zveze, ki se je sestel v že- nevi, je namreč med drugim od- redil, da morata Tour de France in Giro d'Italia trajati največ dvajset dni z najdaljšo progo 200 km in s povprečno dolžino etap, računaajo na dnevne dirke 180 km. Španska dirka, bo morala trajati 16 dni, švicarska 7, ostale etapne dirke pa največ 6 dni.

SABLJANJE

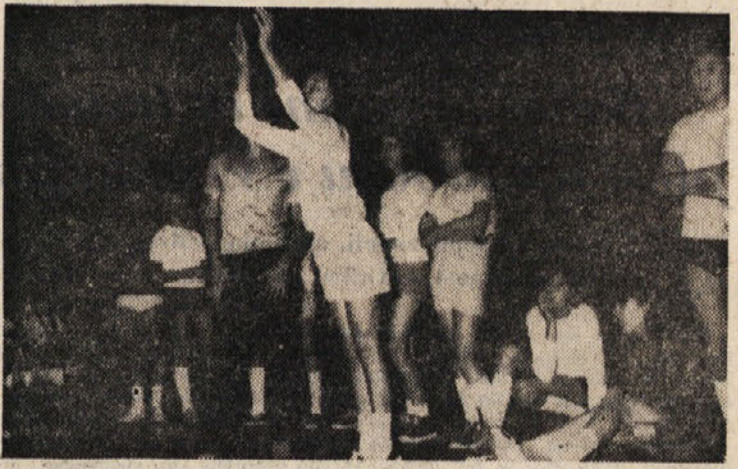
HAVANA, 7. — Sovjetska zveza je osvojila naslov ekipnega sve- tovega prvaka v fletetu. V fina- lu je SZ premagala Poljsko 9:1. Tretje mesto je pripadlo Romu- njm, ki je odpravila Francijo 8:7.

Eno od ovir v teku čez zapreke, v okviru naraščajniškega petoro- boja, je predstavljala tudi švedska skrinja

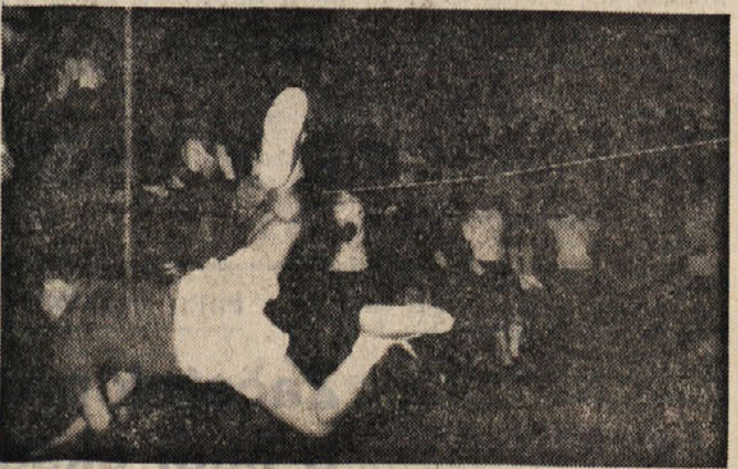
Med tekmo so morali mladi tekmovalci zlešti skozi okvir

Metanje žoge v cilj je marsikomu povzročilo precej težav

Skok v daljino z mesta ni težka prva, mnoge deklice pa so se pr- vič srečale z njo

Pri skoku v višino ni vsakemu uspelo pristati na nogah, čeprav je zahteval predpis

ROART BRADFORD

Zamorski • gospod Bog in gospodje Izraelci

Humor ameriških črncev

6. No, starti Noe si je kmalu opomogel in je bil spet možak. Prevzel je poveljstvo na ladji, gospa Noetova pa sodček z whiskeyjem. In tako so plavali naprej; deževalo je nepretrga- no in vse je sploh šlo po pro- gramu.

«Tako se mi zdi, da je pred nami plitvina, če se ne mo- tim,» je zdajci zakričal Jafet s prednje palube. «Kam, pri- nesl mi grezilo, da bom zme- ril globlino.»

«Ne morem,» je rekel Kam. «Vrv z greznilom je na glav- nem krovu med živalmi in mama mi je rekla, da ne smem hoditi med živali, češ da nosim od njih bolhe do- mov.»

«Nič takega nisem rekla,» je kričala Mrs. Noetova. «Rekla sem ti samo, če te bom še kdaj videla, da se igraš z di- hurjem, da te bom vrgla čez krov v vodo. Saj še danes smrdi pasjaški krov, odkar si tja privlekel tega smrdulja.»

Medtem ko so se tako pre- pirali, je ladja naletela na kopno.

«Čemu bi zdaj meril globi- no?» je dejal Noe. «Pristali smo! Sem, ne nakladaj na ogenj ter izpusti paro iz ko- tola! Jafet, daj mi sem globi- ko! Kam, pojdi in reci mami, naj odnese sodček z whis- keyjem na kapitanski mostič, ker se mi zdi, da se me zopet lo- teva revma.»

Ob določenem času je voda upadla in ladja je stala lepo

v suhem. Vse živali so odšle zopet na zemljo, in vtem je prišel gospod Bog.

«Toraj kaj, Noe?» «Ali je bilo to pošten dežek ali ni bil?»

«To si mislim, Gospod,» je odgovoril Noe, «bil je prama dežek, kakršnega mora biti.»

«Saj on o ničemer ne ve, Gospod,» je skočil v besedo Kam, «on niti ne ve, ali je deževal ali pa snežilo. Saj je ves čas ležal zraven krmarke kolibe in bil pijan kakor žol- na.»

To je kajpak Noeta razkači- lo, poskočil je in ozmerjal Ka- ma, da je bilo jo.

«Ampak, Noe!» je zavpila Mrs. Noetova. «Ali se ne sra- muješ takole zmerjati in sa- kramentirati, ko je tukaj go- spod Bog?»

«To je all right, gospa Noe- tova,» je rekel gospod Bog. «To je vendar že takšen nara- ven zakon, da vsak pošten kapitan zmerja in kolne, ka- dar se razjezi. Se nikoli nisem videl pravega kapitana, ki bi ne zmerjal, to ni lahko ver- jamete. In če znajo tako do- bro zmerjati kakor Noe, me to preveč ne moti. Kar pa mi ni

všeč, je zmerjanje, če pri tem kot človek slabo misli.»

In tako je Noe pobral svojo ženo in svoje sinove pa njihove žene in so vsi odšli z ladje ter zopet začeli obljudovati svet.

LJUBAVNI ROMANCEK ABRAHAMOV

Komaj je gospod Bog usta- vil vesoljni potop, že so se za- čeli ljudje strašno razmnože- vati, bilo jih je čedalje več in spet so se začeli vdati razuz- danosti. Je že tako na svetu: čim več je ljudi skupaj, tem več grešnosti se zbere.

Tisti čas je bil v mestu naj- večji razuzdanec neki človek po imenu gospod Babilon. O- kradel je revne in bogate, bilo mu je vseeno. Kookal je, igral enalindvajset, da celo briž. Grešil je prav tako v nedeljo kakor v ponedeljek. In v sobo- to zvečer se je vselej upijal in pretepel ženo. Ljudom je bilo tega še preveč in so mu pravili, naj se poboja, druga- če pride nadenj šerif in ga za- pre.

«Šerif? Prava reč!» je de- jal Mr. Babilon. «To je ven-

ko visoko stopila, se bo na- modil tudi gospod Bog.»

Na to seveda ni nihče izmed ljudi pomislil in zato so se vsi priglasili pri Mr. Babilonu na delo, ko je začel zidati hi- šo. Bil pa je tam neki človek, imenoval se je Abraham in ta ni maral delati zanj pod nobe- nim pogojem.

«Tudi ti bi moral delati,» mu je rekel Babilon. «Plačam šestdeset centov na dan!»

«Meni tega ni potreba, jaz imam svojih šestdeset centov,» je odvrnil Abraham.

«Kakor hočeš, prijatelj,» je rekel Babilon.

«Toda ko pride spet dež in povodenj, da mi ne boš prišel takrat na vrati! Ko pride po- vodenj, storiš najbolje, če si pustiš narasti plavuti, ker boš moral veliko, veliko plavati.»

Abraham se je ustrašil, za- kaj plavati je znal kakor ka- men. «Bom se premislil, za- zdaj me pustite,» je dejal. In je sedel ter začel premišljeva- ti. Vtem je prišel slučajno go- spod Bog mimo in je peš sam zase:

«Nič več ne bom ljudi s povodno kaznoval,»

zdaj vdrugič bom nad nje ognjen požar poslal. Zato si, Noe, hišo zdaj na skalo sezidati daj!»

«Kakšna skala naj bo to, Gospod?» je vprašal Abraham. Gospod je dvignil oči in je videl, da je to Abraham. «No, tole je pa res naključje,» je dejal Gospod, «ti si kakor na- lašč človek, kakršnega iščem.»

«Rad bi ti služil, Gospod,» se je priklonil Abraham.

«Abraham,» je rekel gospod Bog, «meni je preseda, kako so ljudje izprijeni in kako kar naprej grešijo in igrajo ha- zardne igre in kaj uganjajo, če jim je hrbet pokažen. Se svoj živi dan nisem videl toliko pi- janosti in grešnosti. Vesel sem, če imajo ljudje kako za- bavo, in vem, da morajo včasih povesejačiti in stopiti iz ojnice. Narava si ne da ukazo- vati. Ampak ljudje ne vedo, kdaj naj prenehajo, in tega sem se že naveličal.»

«Napaka je v tem, Gospod,» je pripomnil Abraham, «da je odškodba, ko si na svet posla- vesoljni potop, preveč mladih ljudi...»

«O ne, to ni tisto,» je rekel

gospod Bog. «Ne zvrčaj vse- ga na mlade ljudi. Stari niso nič boljši. In nesreča je to, da imajo zakrknjeno srce. Malo- pridnost jim je že v krvi.»

«Stari ljudje so res tudi po- kvarjeni,» je pritrdil Abra- ham. «Nekaj tu ni v redu.»

«Well, to bom predručil,» je dejal gospod Bog. «Ne bom vendar zapravljal časa z opo- minjanjem ljudi, da naj hodi- jo v cerkev, saj se tako in ta- ko vedejo tam tako, da ni- mam od tega ničesar. Ne jaz ne oni. Rajši si najdem do- brega človeka in mu dam to- liko zemlje, kolikor je bo ho- tel, ter ga bom vzgajal za se- be, vse druge pa naj vrag vzame.»

«Tu je daleč naokrog sama dobra zemlja, Gospod,» je re- kel Abraham in se obzrl.

«No, kajpak!» je rekel go- spod Bog. «Izberem si dobre- ga človeka ter mu dam to zem- ljo, naj jo obdelujejo on in njegovi otroci zame.»

«To je lepo, Gospod,» je re- kel Abraham. «Ko bi bil jaz oženjen, bi se takoj priglasil!»

«O ne, to ni tisto,» je rekel

gospod Bog. «Ne zvrčaj vse- ga na mlade ljudi. Stari niso nič boljši. In nesreča je to, da imajo zakrknjeno srce. Malo- pridnost jim je že v krvi.»

«Stari ljudje so res tudi po- kvarjeni,» je pritrdil Abra- ham. «Nekaj tu ni v redu.»

«Well, to bom predručil,» je dejal gospod Bog. «Ne bom vendar zapravljal časa z opo- minjanjem ljudi, da naj hodi- jo v cerkev, saj se tako in ta- ko vedejo tam tako, da ni- mam od tega ničesar. Ne jaz ne oni. Rajši si najdem do- brega človeka in mu dam to- liko zemlje, kolikor je bo ho- tel, ter ga bom vzgajal za se- be, vse druge pa naj vrag vzame.»

«Tu je daleč naokrog sama dobra zemlja, Gospod,» je re- kel Abraham in se obzrl.

«No, kajpak!» je rekel go- spod Bog. «Izberem si dobre- ga človeka ter mu dam to zem- ljo, naj jo obdelujejo on in njegovi otroci zame.»

«To je lepo, Gospod,» je re- kel Abraham. «Ko bi bil jaz oženjen, bi se takoj priglasil!»

«O ne, to ni tisto,» je rekel